

การสำรวจสถานภาพองค์ความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน

สุภชา ศรีรัตนบัลล์¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ รวบรวม และสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน เอกสารที่ศึกษาประกอบด้วยหนังสือ วิทยานิพนธ์ และบทความวารสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้านไทยที่ดีพิมพ์หรือเผยแพร่ในประเทศจีนระหว่าง ค.ศ.1980-ค.ศ.2018 เอกสารที่สืบค้นจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ประเทศจีน และจากฐานข้อมูล CNKI, Wanfangdata และ CQVIP ของจีน โดยใช้คำสืบค้น 泰国, 民间文学, 神话, 传说, และ 民间故事 ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา การศึกษานิทานพื้นบ้านไทยมีแนวโน้มได้รับความสนใจมากขึ้นในประเทศจีน สะท้อนจากจำนวนผลงานวิชาการที่เพิ่มขึ้นและประเด็นการวิจัยที่หลากหลายมากขึ้น โดยผลงานที่พบมีจำนวนทั้งหมด 80 รายการ แบ่งตามประเภทเอกสารได้เป็นหนังสือทั้งเล่ม 3 รายการ บทหนึ่งหรือเนื้อหาส่วนหนึ่งในหนังสือ 8 รายการ บทความในหนังสือ 7 รายการ วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต 8 รายการ และบทความวารสาร 54 รายการ หากพิจารณาจากเนื้อหา พบว่าการศึกษาเชิงเปรียบเทียบมีสัดส่วนมากที่สุด โดยประเด็นที่ได้รับความสนใจคือการเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของชาวไทยกลุ่มต่าง ๆ และการเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของชาวไทยกับชาวจีน

คำสำคัญ : 1. นิทานพื้นบ้านไทย 2. ประเทศจีน

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีเมล : suphacha.sr@cmu.ac.th
โทร : 09 0958 4549

The current state of knowledge of Thai folktales in China

Suphacha Sriratanaban²

Abstract

This study is aimed at reviewing the current state of knowledge of and research on Thai folktales in China by analyzing books, graduate theses, and journal articles published in China between 1980 and 2018. The books analyzed are gathered from the Main Library of Peking University in Beijing, China, while theses and papers are collected from three Chinese online databases: CNKI, Wanfangdata, and CQVIP, using the following keywords: 泰国, 民间文学, 神话, 传说 and 民间故事. The finding is that there have been a continually growing interest in Thai folktales in China over the past two decades, reflected in the increased number of academic works and the widening range of relevant research topics. A total of 80 related works have been found and can be categorized as: 3 books, 8 chapters or sections in books, 7 articles, 8 Master's theses, and 54 journal articles. The topics that have attracted researchers' interest include comparative analysis of folktales of different branches of the Tai people, as well as comparative analysis between folktales of Thai people and those of the Zhuang ethnic group in China.

Keywords: 1. Thai folktales 2. China

²Lecturer, Division of Chinese, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand. Email address: suphacha.sr@cmu.ac.th Tel: 09 0958 4549

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานิทานพื้นบ้านถือเป็นองค์ประกอบสำคัญหนึ่งของการศึกษาวรรณคดีพื้นบ้าน³ Punnotok (1982: 8) ให้นิยามแก่วรรณกรรมท้องถิ่นหรือวรรณกรรมพื้นบ้านไทยว่าหมายถึง วรรณกรรม (ลายลักษณ์หรือมุขปาฐะ) ที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นภาคต่าง ๆ ของไทย ซึ่งแตกต่างไปจากวรรณกรรมแบบฉบับ เป็นวรรณกรรมที่ชาวท้องถิ่นสรรค์สร้างขึ้นมา ใช้อ่านหรือฟัง และชาวท้องถิ่นเป็นผู้อนุรักษ์โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง รูปแบบฉันทลักษณ์เป็นไปตามความนิยมของท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วน Wan (2014: 62-85) กล่าวว่าลักษณะสำคัญของวรรณคดีพื้นบ้านมี 4 ประการด้วยกันคือ ดำรงอยู่ด้วยวิธีมุขปาฐะ เป็นสมบัติร่วมกันของชาวบ้านทั่วไป มีความเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง และสืบทอดต่อกันมาจนมีลักษณะเป็นแบบแผน แต่หากจะสรุปลักษณะที่เป็นหัวใจของวรรณคดีพื้นบ้าน อาจกล่าวได้ว่าวรรณคดีพื้นบ้านเป็นวรรณคดีที่ไม่มี “ลิขสิทธิ์” หมายถึง ไม่มีบุคคลใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของวรรณคดีพื้นบ้านเรื่องหนึ่ง ๆ เช่น ซินเดอเรลลา หรือ พระสุธนมนโอรห์ ได้ และวรรณคดีพื้นบ้านเรื่องหนึ่ง ๆ จะมีหลายสำนวน (version) แตกต่างไปตามเวลาและพื้นที่ที่เรื่องนั้น ๆ แพร่หลาย โดยสืบทอดผ่านการบอกเล่าจากปากต่อปาก และอาจมีการจดบันทึกหรือดัดแปลงให้อยู่ในรูปวรรณคดีลายลักษณ์ ขอบเขตของการศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านครอบคลุมทั้งประเภทร้อยแก้ว เช่น นิทาน ตำนาน และประเภทร้อยกรองหรือมีฉันทลักษณ์ เช่น เพลงพื้นบ้าน ภาษิต สำนวน ปริศนาคำทาย

Ketpratum (2007: 3) ได้สรุปความหมายของนิทานพื้นบ้านว่า “เรื่องเก่าที่เล่าสืบทอดกันมาด้วยปากต่อปาก โดยใช้คำธรรมดาเป็นร้อยแก้ว และไม่ทราบว่าเป็นผู้เล่า” ส่วน Nimmanhemin (2000: 6) ให้ความหมายว่า “เรื่องเล่าที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา จนถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง” จะเห็นได้ว่าลักษณะสำคัญของนิทานคือ เป็นเรื่องเล่าร้อยแก้ว และถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะมาก่อน สำหรับประเภทของนิทานนั้นมีหลักเกณฑ์และแนวทางในการแบ่งแตกต่างกันออกไป เช่น สตีท ทอมป์สัน (Stith Thompson) นักคติชนวิทยาชาวอเมริกัน ได้อธิบายถึงรูปแบบของนิทานพื้นบ้านที่พบโดยทั่วไปจำนวน 8 ประเภท ได้แก่ นิทานมหัศจรรย์ (Märchen, fairytale) นิทานชีวิต (novella) นิทานวีรบุรุษ (hero tale) นิทานประจำถิ่น (sage, local tradition, local legend, migratory legend) นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale) ตำนานปรัมปรา (myth) นิทานสัตว์ (animal tale) และนิทานมุขตลก (jest, humorous anecdote, merry tale) (Thompson, 1964: 7-10) ในส่วนของนิทานพื้นบ้านไทยนั้น Nimmanhemin (2000: 89) ได้ยึดการแบ่งประเภทตามแนวทางของ Thompson และแบ่งนิทานของไทยออกเป็น 11 ประเภทตามลักษณะเนื้อหาและรูปแบบ ได้แก่ นิทานเทพปกรณัม นิทานศาสนา นิทานคติ นิทานมหัศจรรย์ นิทานชีวิต นิทานประจำถิ่น นิทานอธิบายเหตุ นิทานสัตว์ เรื่องผี มุขตลกและเรื่องไม้ และนิทานเข้าแบบ หากกล่าวถึงแนวทางการศึกษานิทานพื้นบ้านนั้นสามารถศึกษาได้หลายแง่มุม เช่น การศึกษาเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของนิทาน การศึกษาการแพร่กระจายของนิทาน การศึกษาความหมายของนิทาน การศึกษานิทานในเชิงเปรียบเทียบ การศึกษาลักษณะโครงสร้างของนิทาน การศึกษาบทบาทหน้าที่ของนิทาน และการศึกษาลักษณะสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทาน เป็นต้น (Nimmanhemin, 2000: 51-69)

³ การศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านในไทยใช้คำศัพท์แตกต่างกันออกไป เช่น วรรณคดีท้องถิ่น วรรณคดีชาวบ้าน วรรณกรรมพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น หรือวรรณกรรมมุขปาฐะ Praiwan (2008: 4-5) กล่าวว่า วรรณคดีกับวรรณกรรมเป็นคำที่ใช้แทนกันได้ ในความหมายกว้าง ๆ หมายถึง งานประพันธ์ที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่งอย่างมีศิลปะ โดยใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอด ซึ่งหมายรวมทั้งงานที่สืบทอดทางมุขปาฐะ และการบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยคำว่าวรรณคดียังมีความหมายแคบ คือ งานประพันธ์ที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดีมีวรรณศิลป์ ในการวิจัยนี้เลือกใช้คำว่า “วรรณคดี” ในความหมายกว้าง และใช้คำว่า “วรรณคดีพื้นบ้าน” เพื่อให้สอดคล้องกับคำศัพท์ภาษาจีนที่ใช้โดยทั่วไปและในเชิงวิชาการ คือ 民间文学 mínjiān wénxué โดยคำว่า 民间 mínjiān หมายถึง พื้นบ้านหรือพื้นเมือง

การศึกษานิทานพื้นบ้านยังมีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออกกับคติชนวิทยา (folklore) โดยนิทานถือเป็นข้อมูลคติชนประเภทหนึ่ง และมักใช้ทฤษฎีทางคติชนวิทยาในการศึกษาวิจัย การศึกษานิทานพื้นบ้านในประเทศไทยได้รับความสนใจในฐานะส่วนหนึ่งของคติชนวิทยามาเป็นเวลายาวนาน และที่ผ่านมามีงานที่สำรวจสถานภาพความรู้ เช่น บท “สังเขปพัฒนาการและสถานภาพการศึกษาคติชนวิทยาในประเทศไทย” (Na Thalang, 2009: 13-34) ซึ่งว่าศาสตร์ทางคติชนวิทยาของไทยมีอายุราว 50 ปี โดยได้รวบรวมและวิเคราะห์ลักษณะของวิทยานิพนธ์ทางคติชนวิทยาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 พบว่ามีจำนวนไม่ต่ำกว่า 100 เล่ม เป็นของหลักสูตรภาษาไทย/วรรณคดีไทย และไทยคดีศึกษา/ไทยศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ วิทยานิพนธ์ที่เน้นการรวบรวมและจัดจำแนกคติชนประเภทต่าง ๆ ในท้องถิ่น วิทยานิพนธ์ที่มีลักษณะกึ่งวรรณคดีท้องถิ่น กึ่งคติชนวิทยา และวิทยานิพนธ์ที่ใช้ทฤษฎีทางคติชนวิทยา หากพิจารณาจากข้อมูลคติชนที่ศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษานิทานพื้นบ้าน โดยผสมผสานวิธีการศึกษาทั้งการใช้ทฤษฎีทางคติชนวิทยา และการศึกษาในเชิงวรรณคดี ทฤษฎีทางคติชนวิทยาที่ใช้ เช่น ทฤษฎีการแพร่กระจายของนิทาน การวิเคราะห์ อนุภาคและแบบเรื่องนิทาน ทฤษฎีโครงสร้าง - หน้าที่ทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พรอพพ์ ทฤษฎีโครงสร้างนิทาน ของโคลด เลวี-สเตราส์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี “บทประเมินสถานภาพไทยศึกษา: คติชนและวรรณกรรม” (Na Thalang, 2002: 205-272) เป็นการประเมินองค์ความรู้ แนวทางและวิธีการศึกษา เกี่ยวกับคติชนประเภทเรื่องเล่า ได้แก่ ตำนาน นิทานพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ และวรรณกรรมลายลักษณ์ ของชนชาติไทยกลุ่มต่าง ๆ คือ ไทอาหม ไทใหญ่ ไทใต้คง ไทลื้อ ไทเขิน ไทยวน ไทอีสาน ลาว ไทดำ ไทขาว และจ้วง พบว่าสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่คือ งานรวบรวม งานปริวรรต งานประเภทวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยวรรณกรรมที่คนไทรับรู้ร่วมกัน โดยพบว่าวิธีการที่ใช้ศึกษามีทั้งการศึกษาในเชิงวรรณคดี การศึกษาเปรียบเทียบ การศึกษาในเชิงคติชนวิทยา และการศึกษาบางประเด็นทางสังคม งานดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แนวทางที่ควรมีการศึกษาต่อไปคือการเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของชนชาติไทยที่กระจายอยู่ในประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรม หรือลักษณะร่วมทางสังคมวัฒนธรรมของชาวไทยได้

บทความวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาสถานภาพองค์ความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยภายในประเทศจีน เนื่องจากพบว่าการศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านไทยของจีนยังไม่เป็นที่รู้จักในวงวิชาการไทยเท่าใดนัก ผู้วิจัยเชื่อว่าการรวบรวมและสำรวจในการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการช่วยเปิดโลกทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยนิทานพื้นบ้าน และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยใหม่ ๆ จากการตรวจสอบเอกสารเบื้องต้นทำให้ทราบว่า การศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านไทยเริ่มได้รับความสนใจจากนักวิชาการจีนมากขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ถึงสถานภาพองค์ความรู้ในไทย เช่น Chen, et al. (2006: 76-86) ได้สำรวจสถานภาพการศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านของไทยตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1920 จนถึง ค.ศ. 2005 และวิเคราะห์ว่าปัญหาในการศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านของไทยคือ 1) การศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านไทยถูกตัดขาดจากประวัติศาสตร์ชาติงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับอิทธิพลของวรรณคดีพื้นบ้านกับวรรณคดีนักประพันธ์ที่มีต่อกัน 2) ขาดงานวิจัยที่ศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านในเชิงวรรณคดีส่วนใหญ่ศึกษาจากมุมมองทางคติชนวิทยา 3) ขาดความเป็นระบบ การเก็บรวบรวมข้อมูลมักจำกัดอยู่เฉพาะกลอนหรือนิทานพื้นบ้านของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง Jin (2011: 212-215) ได้สรุปสถานภาพการศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านไทยตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1960 จนถึง ค.ศ. 2007 โดยมีความเห็นว่าการศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านของ

⁴ ในภาษาจีนใช้คำว่า 作家文学 zuòjiā wénxué หมายถึง วรรณคดีลายลักษณ์ที่ปรากฏผู้แต่งชัดเจน เป็นคำที่ใช้แบ่งขอบเขตกับวรรณคดีพื้นบ้านอย่างกว้าง ๆ

ไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และมีจุดเด่นสามด้านคือ 1) ก้าวข้ามข้อจำกัดของการวิจัยวรรณคดีพื้นบ้าน ภายใต้ขอบเขตของประเทศ โดยศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านของชาติพันธุ์ไท (傣泰族群) ในลักษณะองค์รวม มีการเก็บข้อมูลภาคสนามในประเทศต่าง ๆ ที่มีชนชาวไทย เช่น ลาว พม่า จีน การจัดการประชุมวิชาการนานาชาติ เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนชาวไทย และมีผลงานวิจัยโดดเด่นมากมาย 2) ให้ความสำคัญกับการศึกษาทฤษฎี และรับเอาทฤษฎีวรรณคดีพื้นบ้านของตะวันตกมาปรับใช้ 3) ใส่ใจปรากฏการณ์ทางคติชนวิทยาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ให้ความสำคัญกับคติชนและวรรณคดีพื้นบ้านรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏในสังคมสมัยใหม่ เช่น เรื่องผีในโรงเรียน เรื่องตลกทางอินเทอร์เน็ต

ในขณะเดียวกันก็มีการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพองค์ความรู้วรรณคดีพื้นบ้านไทยในประเทศจีน Jin (2011: 215-216) กล่าวว่า การศึกษาเกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านไทยของจีนนั้นเริ่มต้นค่อนข้างช้า แต่ในช่วงปลายทศวรรษ 1990 ถึงต้นทศวรรษ 2000 เริ่มพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยปรากฏทั้งงานวิจัยและงานรวบรวมวรรณคดีพื้นบ้าน Jin วิเคราะห์ถึงปัญหาในงานรวบรวมนิทานพื้นบ้านจีน เช่น ไม่ระบุชื่อผู้เล่าเรื่อง และสถานที่เก็บข้อมูล การแปลชื่อคนและสถานที่ในงานแต่ละชิ้นไม่เหมือนกัน และไม่มีภาษาไทยหรือตัวอักษรภาษาอังกฤษกำกับ เป็นอุปสรรคสำหรับผู้วิจัยชาวจีนที่ไม่สามารถหาอ่านงานต้นฉบับภาษาไทยได้ Jin ยังชี้ให้เห็นว่าวรรณคดีพื้นบ้านไทยเริ่มได้รับความสนใจจากนักวิชาการชาวไทย (傣族) ในมณฑลยูนนาน โดยมีนักวิชาการสำคัญ เช่น Dao Chenghua 刀承华 ซึ่งมีผลงานทั้งงานแปลและบทความเชิงทฤษฎี โดยได้บูรณาการการศึกษาทั้งวรรณคดีและวัฒนธรรมของชาวไทยและชาวไทยในยูนนาน

จะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่ผ่านมาเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์การศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านไทยในภาพรวม ยังไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษานิทานพื้นบ้านไทยในจีนอย่างละเอียด ชัดเจน และเป็นปัจจุบันได้ บทความนี้จึงต้องการรวบรวมและสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน จากผลงานหนังสือวิทยานิพนธ์และบทความวารสารที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในจีนระหว่าง ค.ศ. 1980 - ค.ศ. 2018 เพื่อสะท้อนถึง สถานภาพและความเปลี่ยนแปลงของการศึกษานิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน โดยเชื่อว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางศึกษาวิจัย ทั้งในด้านประเด็นการวิจัยและทฤษฎีวิธีการ นำไปสู่หัวข้อวิจัยใหม่ ๆ เกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของไทยและจีน และนำไปสู่การแลกเปลี่ยนและความร่วมมือระหว่างผู้วิจัยด้านนิทานพื้นบ้านทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจ รวบรวม และสังเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้กำหนดขอบเขตด้านเวลาและเนื้อหาดังต่อไปนี้

1) ขอบเขตด้านเวลา คือ งานวิชาการที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในประเทศจีนตั้งแต่ ค.ศ. 1980 - ค.ศ. 2018 โดยทำการวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม 2561 - เดือนมกราคม พ.ศ. 2562

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การศึกษาเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยในเอกสารประเภทหนังสือ วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาและดุุษฎีบัณฑิต และบทความวารสาร ที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในประเทศจีน

เนื่องจากการแบ่งประเภทนิทานในเอกสารและงานวิจัยแต่ละชิ้นแตกต่างกันออกไป การวิจัยนี้ได้อ้างอิง

เอกสารภาษาไทยและจีนประกอบกัน โดยศึกษาจากเอกสารต่อไปนี้คือ Mullikamas (1973: 101-120); Nimmanhemim (2000: 4-31; 89-168); Praiwan (2008: 32-42); Wan (2014: 108-138; 169-225) และ Wang (2007: 49-86) กำหนดประเภทของนิทานและคำศัพท์ภาษาจีนที่ใช้สืบค้นดังต่อไปนี้

นิทานพื้นบ้านหรือเรื่องเล่าพื้นบ้าน (folktale) ในความหมายกว้างหมายถึง เรื่องเล่าร้อยแก้วที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา ในภาษาจีนใช้คำว่า 民间故事 แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทย่อย คือ

ก. ตำนานปรัมปราหรือเทพปกรณัม (myth) หมายถึง เรื่องเล่าที่อธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปรัชญาการณธรรมชาติ ความเป็นมาของชนชั้นผู้นำ ลำดับชั้นและบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ ตลอดจนประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ เรื่องราวในตำนานปรัมปรามักเกี่ยวข้องกับเทพยดา นางฟ้า บุคคลที่มีลักษณะกึ่งคนกึ่งเทพ สัตว์หรือพืชที่มีลักษณะความเป็นเทพ โดยตำนานปรัมปราอาจจะแสดงออกทางความเชื่อ และการประกอบพิธีกรรมด้วย เช่น ตำนานปู่สังกะสา ย่าสังกะสี ตำนานแม่โพสพ ตำนานพญาคันคาก ตำนานเมฆลารามสูร ในภาษาจีน ใช้คำว่า 神话

ข. ตำนานท้องถิ่น (local legend) หมายถึง เรื่องเล่าที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาในท้องถิ่น มักกำหนดตัวละครและสถานที่ไว้อย่างชัดเจน อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ วีรบุรุษทางวัฒนธรรม เทพเจ้า พระเกจิอาจารย์หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เรื่องเล่าอธิบายความเป็นมาของสถานที่หรือวัตถุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยผู้เล่าหรือคนในท้องถิ่นมักเชื่อว่าเรื่องในตำนานเป็นเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริง ตำนานท้องถิ่นต่างกับตำนานปรัมปราตรงที่เรื่องราวเกี่ยวข้องกับชีวิต มนุษย์ ปรกติธรรมดาหรือเกี่ยวกับเรื่องในทางโลกมากกว่า เช่น ตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ตำนานพระร่วง ตำนานพระยาทรงพระยาพาน ตำนานตาม่องล่าย ตำนานพระธาตุพนม ในภาษาจีนใช้คำว่า 传说

ค. นิทานพื้นบ้าน (folktale) ในความหมายแคบ หมายถึง เรื่องเล่าที่แต่งขึ้นจากจินตนาการ มักไม่ได้กำหนดสถานที่และเวลาอย่างชัดเจน และเริ่มต้นเรื่องด้วยวลีที่เป็นสูตรสำเร็จ เช่น “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว...” “ที่หมู่บ้านแห่งนี้...” ตัวละครในเรื่องอาจไม่มีชื่อ แต่เรียกแทนด้วยอาชีพ สถานภาพหรือความสัมพันธ์ในครอบครัว นิทานยังแบ่งแยกย่อยได้อีกหลายลักษณะ เช่น นิทานมหัศจรรย์หรือนิทานจักร ๆ วงศ์ ๆ นิทานสัตว์ นิทานชีวิต นิทานชาดก นิทานคติ นิทานอธิบายเหตุ นิทานวีรบุรุษ นิทานตลก นิทานเรื่องผี นิทานเข้าแบบ ในภาษาจีนใช้คำว่า 民间故事

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล การวิจัยนี้ค้นคว้าข้อมูลประเภทหนังสือจากห้องสมุดหลักมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (北京大学总图书馆) ประเทศจีน มหาวิทยาลัยปักกิ่งเป็นมหาวิทยาลัยสหสาขาวิชาอันดับต้นของประเทศจีน ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2441 โดยมีห้องสมุดประจำมหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศจีน ในส่วนของวิทยานิพนธ์และบทความวารสาร สืบค้นจากฐานข้อมูลงานวิชาการที่สำคัญของจีนจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ฐานข้อมูล CNKI (China National Knowledge Infrastructure 中国知识基础设施工程/中国知网) เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ <http://www.cnki.net> ฐานข้อมูล Wanfangdata (万方数据知识服务平台) เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ <http://www.wanfangdata.com.cn> และฐานข้อมูล CQVIP (中文科技期刊数据库/维普数据库) เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ <http://www.cqvip.com>

2. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 รวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยปักกิ่ง และสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งสามแหล่ง คือ ฐานข้อมูล CNKI, Wanfangdata และ CQVIP โดยใช้คำสืบค้น 泰国, 民间文学, 神话, 传说, 民间故事

2.3 นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกหมวดหมู่ตามประเภทของเอกสาร

2.4 แปลหัวข้อเอกสารเป็นภาษาไทย การนำเสนอรายการเอกสารในบทความ จะมีชื่อหัวข้อภาษาจีน พร้อมทั้งคำแปลภาษาไทยกำกับ ทั้งนี้ จะมีคำแปลภาษาไทยกำกับเฉพาะครั้งแรกในบทความที่มีการกล่าวถึงชื่อเอกสารนั้น เมื่อกล่าวถึงเอกสารฉบับเดิมในครั้งต่อ ๆ ไปจะใช้เฉพาะชื่อหัวข้อภาษาจีน

2.5 วิเคราะห์เนื้อหาของเอกสารแต่ละประเภท จากนั้นจำแนกข้อมูลตามประเภทของเนื้อหา

2.6 สรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการสำรวจและรวบรวมองค์ความรู้ด้านนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน สามารถแจกแจงข้อมูลตามประเภทของเอกสารและเนื้อหาได้ดังต่อไปนี้

1. เอกสารประเภทหนังสือ พบว่าเป็นหนังสือที่ตีพิมพ์ระหว่าง ค.ศ. 1999 - 2017 ทั้งนี้ ยังสามารถจำแนกประเภทย่อยได้ดังต่อไปนี้

1.1 หนังสือทั้งหมด มีจำนวนทั้งหมด 3 รายการ ได้แก่

1.1.1 การแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทย มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่ หนังสือเรื่อง 泰国民间文学 วรรณคดีพื้นบ้านไทย (Jin, 2011) เป็นหนังสือแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านไทยประเภทต่าง ๆ ในส่วนของนิทานพื้นบ้านแบ่งออกเป็น 3 บท คือ ตำนานปรัมปรา ตำนานท้องถิ่น และนิทานพื้นบ้าน ในแต่ละบทยังมีการแบ่งประเภทย่อยของนิทาน และอธิบายถึงลักษณะเฉพาะของนิทานแต่ละประเภท โดยยกตัวอย่างนิทานที่สำคัญประกอบจำนวนมาก และวิเคราะห์ถึงแง่มุมทางวัฒนธรรมที่สะท้อนจากนิทาน เป็นหนังสือที่สามารถใช้เป็นแบบเรียนสำหรับผู้สนใจเริ่มศึกษา

1.1.2 งานแปลและงานรวบรวมนิทานพื้นบ้านไทย มีจำนวน 2 รายการ ได้แก่ 泰国民间故事 นิทานพื้นบ้านไทย (Pei, 2001) หนังสือดังกล่าวรวบรวมนิทานพื้นบ้านไทยจำนวนทั้งหมด 82 เรื่อง มีคณะผู้แปล 11 คน ตามคำนำระบุว่านิทานที่แปลคัดเลือกมาจากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านภาษาไทย จำนวนทั้งหมด 13 เล่ม โดยเรื่องที่แปลมีทั้งประเภทตำนานปรัมปรา ตำนานท้องถิ่นและนิทานพื้นบ้านตอนท้ายแต่ละเรื่องมีคำอธิบายสั้น ๆ เกี่ยวกับความหมายหรือข้อคิดจากเรื่อง อีกเล่มหนึ่งคือหนังสือ 泰国民间故事选择 คัดสรรนิทานพื้นบ้านไทย (Dao, 2007a) ได้รวบรวมนิทานพื้นบ้านไทยจำนวนทั้งหมด 104 เรื่อง ตามคำนำระบุว่านิทานที่แปลจำนวนหนึ่งผู้แปลรวบรวมด้วยตนเองจากเก็บข้อมูลภาคสนามในประเทศไทย มีทั้งประเภทตำนานปรัมปรา ตำนานท้องถิ่น และนิทานพื้นบ้าน จากทั้งสี่ภาคของไทย

1.2 บทหนึ่งหรือเนื้อหาส่วนหนึ่งในหนังสือ มีจำนวนทั้งหมด 8 รายการ ได้แก่

1.2.1 การแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทย มีจำนวน 2 รายการ ได้แก่ หนังสือ 东方民间文学概论第三卷 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านตะวันออก เล่ม 3 (Chen, et al., 2006) หนังสือ

ดังกล่าวเป็นการแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านของแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านไทยอยู่ในบทที่ 11 泰国民间文学 วรรณคดีพื้นบ้านไทย ร่วมแต่งโดย Pei Xiaorui 裴晓睿 Liao Yufu 廖宇夫 และ Yi Chaohui 易朝晖 มีรูปแบบคล้ายคลึงกับหนังสือ 泰国民间文学 คือ เป็นการแนะนำวรรณคดีพื้นบ้านไทยประเภทต่าง ๆ ในส่วนของนิทานพื้นบ้าน แบ่งเป็น 3 บทคือ ตำนานปรัมปรา ตำนานท้องถิ่น และนิทานพื้นบ้าน โดยมีการแบ่งประเภทย่อย และยกตัวอย่างนิทานที่สำคัญประกอบเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีหนังสือ 泰国民俗与文化 วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมไทย (Qi, S., 2013) เนื้อหาเป็นการแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมไทยในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา ความเชื่อ วรรณคดี เทศกาล พิธีกรรม ศิลปะ การละเล่น ในบทที่ 10 民间文学 วรรณคดีพื้นบ้าน แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 หัวข้อย่อยคือ 1) นิทานพื้นบ้าน 2) เพลงพื้นบ้าน 3) การเล่าและขับร้อง (เสภา) 4) ธรรมเนียมการแต่งงานใน วรรณคดีพื้นบ้าน และ 5) วรรณคดีพื้นบ้านกับวัฒนธรรม นอกจากนี้จะอธิบายถึงลักษณะสำคัญของวรรณคดี พื้นบ้านไทยแต่ละประเภท และยกตัวอย่างประกอบแล้ว ยังวิเคราะห์ประเด็นเชิงวัฒนธรรม เช่น รามายณะกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน ธรรมเนียมการแต่งงานที่สะท้อนจากนิทานพื้นบ้านเรื่องสังข์ทอง ตำนาน และ เพลงพื้นบ้านที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมการทำนา เรื่องตลก นิทานไม่จู้จี้และนิทานซ้อนนิทานซึ่งสะท้อนถึงอารมณ์ขัน อันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย เป็นต้น

1.2.2 งานแปลและงานรวบรวมนิทานพื้นบ้านไทย มีจำนวน 2 รายการ ได้แก่ หนังสือ 东方神话传说 第六卷 (东南亚古代神话传说上) เทพปกรณัมและตำนานตะวันออก เล่ม 6 (เทพปกรณัมและตำนานโบราณของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 1) (Zhang, Y., Yu'an, 1999) หนังสือเล่มดังกล่าวรวบรวมและแปลตำนาน และนิทานพื้นบ้านของเวียดนาม กัมพูชา ลาว พม่า ไทย และฟิลิปปินส์ ในส่วนของไทยนั้นมีจำนวนทั้งหมด 14 เรื่อง เช่น ตำนานสร้างโลก ตำนานเมขลา-รามสูร ตำนานสงกรานต์ นิทานเรื่องไกรทอง คาวี สังข์ทอง เป็นต้น ในจำนวนนี้แปลโดย Qi Shengzhong 戚盛中 13 เรื่อง และ Fu Zengyou 傅增有 1 เรื่อง และหนังสือ 海外华侨华人民间文学 วรรณคดีพื้นบ้านของชาวจีนโพ้นทะเล (Tan, 2009) เป็นการรวบรวมวรรณคดีพื้นบ้าน ประเภทต่าง ๆ ทั้งตำนาน นิทาน และเพลงพื้นบ้านของชาวจีนโพ้นทะเลในเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และอเมริกา รวมทั้งหมด 25 ประเทศ ในบทที่ 1 泰国华侨华人简史与作品选析选注 ประวัติศาสตร์โดยย่อของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยและผลงาน พร้อมทั้งบทวิเคราะห์และหมายเหตุ ได้รวบรวมวรรณคดีพื้นบ้านของชาวจีนโพ้นทะเล ในไทย ประเภทตำนานและนิทาน จำนวน 21 เรื่อง เช่น ตำนานพระเจ้าตากสินหรือเจิ้งหวัง ตำนานเจิ้งเหอ ตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว นิทานเรื่องเกาะหนูเกาะแมว โดยตอนท้ายแต่ละเรื่องที่แปลมีการแนะนำภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวิเคราะห์คุณค่าเชิงวรรณศิลป์ของเรื่องนั้น ๆ

1.2.3 การศึกษาการแพร่กระจายของนิทาน มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่ หนังสือ 印度的罗摩故事与东南亚文学 รามายณะของอินเดียกับวรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Zhang & Pei, 2005) หนังสือดังกล่าววิเคราะห์ถึงอิทธิพลของวรรณคดีรามายณะที่แพร่หลายจากอินเดียมาถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการเปรียบเทียบสำนวนของแต่ละประเทศ ทั้งไทย พม่า กัมพูชา ลาว มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งให้เห็นว่า เรื่องรามายณะถ่ายทอดผ่านทางมุขปาฐะและการแสดงโขนละครเป็นหลัก และได้รับการดัดแปลงสร้างสรรค์จนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เป็นหนังสือที่วิเคราะห์รามายณะจากมุมมองของความเป็นนิทานพื้นบ้านที่แพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ จนมีความผูกพันใกล้ชิดกับวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ

1.2.4 การศึกษาเชิงวัฒนธรรม มีจำนวน 2 รายการ ได้แก่ หนังสือ 东南亚的中国形象 ภาพลักษณ์

จีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Zhang, 2010) เนื้อหาเป็นการวิเคราะห์การนำเสนอเกี่ยวกับประเทศจีนในวรรณคดีพื้นบ้าน วรรณคดีนักประพันธ์ วรรณคดีชาวจีนโพ้นทะเล และเอกสารประวัติศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในบทที่ 1 东南亚神话中的中国原型 ต้นแบบชาวจีนในตำนานของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้วิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้านของประเทศคาบสมุทรมอินโดจีนคือ พม่า ไทย กัมพูชา และเวียดนาม พบว่าแต่ละประเทศต่างมีการนำเสนอภาพลักษณ์จีนทั้งในด้านบวกและด้านลบ ตำนานและนิทานพื้นบ้านของไทยนำเสนอคนจีนและวัฒนธรรมจีนใน 4 ลักษณะคือ 1) เป็นมิตรที่ดี 2) ร่ำรวยและละโมภโลกมาก 3) มีคุณธรรมอันดีงาม 4) สินค้าจีนมีความประณีตงดงาม และหนังสือ 世界四大文化与东南亚文学 อารยธรรมทั้งสี่ของโลกกับวรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Liang & Li, 2017) เป็นการศึกษาพัฒนาการของวรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในแง่ของความสัมพันธ์และอิทธิพลที่ได้รับจากแหล่งอารยธรรมทั้งสี่ของโลก คือ จีน อินเดีย อิสลาม และตะวันตก ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีพื้นบ้านไทยนั้น เน้นการวิเคราะห์ถึงอิทธิพลของวรรณคดีศาสนาพุทธจากอินเดียในด้านของภาษา รูปแบบ และเนื้อหา โดยเฉพาะชาดกซึ่งเป็นที่มาของนิทานพื้นบ้าน ได้วิเคราะห์ถึงความแพร่หลายของปัญญาชาดกและนิทานที่มาจากปัญญาชาดก เช่น พระสุธนโมราห์สังข์ทอง นางสิบสอง คาวี หนังสือดังกล่าวยังวิเคราะห์ถึงอิทธิพลทางวรรณคดีจากอินเดียที่สะท้อนในนิทานพื้นบ้านของชาวและมาเลเซีย ซึ่งแพร่กระจายมาถึงไทย พม่า และกัมพูชาในชื่อเรื่องอิเหนา

1.2.5 การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ พบบงานในเชิงเปรียบเทียบจำนวน 1 รายการ ได้แก่ หนังสือ 壮泰民族传统文化比较研究第五卷 การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมประเพณีของชาวจ้วงและชาวไทย เล่ม 5 (Tan, 2003) ในบทที่ 13 壮泰民族的文化艺术 วัฒนธรรมและศิลปะของชาวจ้วงและชาวไทย ได้แนะนำวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ทั้งตำนานและนิทานพื้นบ้าน ดนตรี ละคร การละเล่น ศิลปะหัตถกรรม และสุนทรียศาสตร์ของชาวจ้วงและชาวไทย จากนั้นจึงเปรียบเทียบวัฒนธรรมแต่ละด้านของคนสองกลุ่ม ในส่วนตำนานและนิทานพื้นบ้าน ได้เลือกนิทานบางประเภทมาเปรียบเทียบ เช่น ตำนานสร้างโลก ตำนานข้าว นิทานอธิบายเหตุเล่าถึงความเป็นมาของวัวและม้า นิทานคนเจ้าปัญญา เป็นต้น

1.3 บทความในหนังสือ มีจำนวนทั้งหมด 7 รายการ

1.3.1 การศึกษาเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ มีจำนวน 2 รายการ ได้แก่ บทความ 印度文化对泰国民间文学的影响 อิทธิพลของวัฒนธรรมอินเดียที่มีต่อวรรณคดีพื้นบ้านไทย (Pei, 2003) ในหนังสือ 东方民间文学比较研究 การศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีพื้นบ้านของตะวันออก (Zhang & Chen, 2003) บทความดังกล่าวได้วิเคราะห์ถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมอินเดียที่มีต่อวรรณคดีพื้นบ้านไทย ทั้งประเภทนิทาน บทละคร และเพลงพื้นบ้าน ในส่วนของนิทานพื้นบ้าน ผู้เขียนวิเคราะห์ว่าอิทธิพลของศาสนาพุทธ และพราหมณ์-ฮินดูจากอินเดียปรากฏในนิทานพื้นบ้านสองรูปแบบคือ นิทานชาดก และนิทานรามเกียรติ์สำนวนหลายลักษณะที่แพร่หลายในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย และบทความ 洪水神话中的云南-东南亚之链 สายสัมพันธ์ระหว่างยูเนียนานกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในตำนานน้ำท่วมโลก ในหนังสือ 云南民族文学与东南亚 วรรณคดีของชนกลุ่มน้อยในยูเนียนานกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Fu, 1999) เป็นหนังสือรวบรวมบทความซึ่งเขียนโดย Fu Guangyu 傅光宇 เกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านของชนกลุ่มน้อยในยูเนียนานและของชนกลุ่มต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยผู้เขียนได้หยิบยกบางประเด็นมาวิเคราะห์ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในทั้งสองพื้นที่ ในบทความ 洪水神话中的云南-东南亚之链 Fu วิเคราะห์ว่าตำนานน้ำท่วมโลกในพงศาวดารโยนกของไทย เป็นหลักฐานของการมีความเชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์ระหว่างพื้นที่

ทางตะวันตกเฉียงใต้ของยูหนานกับตอนเหนือของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1.3.2 การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ มีจำนวน 5 รายการ ทั้งหมดเป็นบทความจากหนังสือ *云南民族文学与东南亚* (Fu, 1999) ได้แก่ บทความ «召树屯» 与乌毛衣女型故事 นิทานแบบเรื่องนางชุตชนกับเรื่องเจ้าสุชน วิเคราะห์ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับต้นกำเนิดของนิทานแบบเรื่องพระสุชน (ภาษาจีนกลางเรียกทับศัพท์นิทานของไทยในยูหนานว่า 召树屯 หรือเจ้าสุชน) ซึ่งในประเทศจีนเรียกว่าแบบเรื่องสาวพรหมจรรย์ห่านฟ้า (天鹅处女型) หรือ เจ้าหญิงนกยูง (孔雀公主型) มีโครงเรื่องหลักเกี่ยวกับความรักระหว่างชายที่เป็นมนุษย์กับเทพธิดาซึ่งมีปีกหรือชุตชน และเป็นแบบเรื่องนิทานที่แพร่หลายทั้งในเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา ในบทความดังกล่าว Fu ได้วิเคราะห์นิทานจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสารโบราณของจีน คัมภีร์พุทธศาสนาของอินเดีย นิทานของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในจีน และนิทานจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงนิทานพระสุชนของไทยด้วย; บทความ 郑和传说在东南亚 ตำนานเจิ้งเหอของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แนะนำตำนานเรื่องเล่าเกี่ยวกับเจิ้งเหอในไทยพม่า บรูไน มาเลเซีย และอินโดนีเซีย; บทความ 形态各异的葫芦生人 ตำนานน้ำเต้ารูปแบบหลากหลาย ได้เปรียบเทียบตำนานกำเนิดมนุษย์จากน้ำเต้าของชนกลุ่มต่าง ๆ เช่น ละว้า ลาหู่ ขมุ กะเหรี่ยง ในไทย ลาว และพม่า โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่คือ ตำนานที่ไม่เกี่ยวกับตำนานน้ำท่วม โลก และตำนานที่แยกไม่ออกจากตำนานน้ำท่วมโลก; บทความ 多姿多彩的泼水节传说 ตำนานสงกรานต์ อันเต็มไปด้วยสีสัน เปรียบเทียบตำนานสงกรานต์ของไทยในยูหนานและชาวไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงต้นกำเนิดของตำนาน; และบทความ «罗摩衍那» 在泰北和云南 রয়েছেในภาคเหนือของไทยและยูหนาน (Fu, 1997) เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบรามเกียรติ์สำนวนหลายลักษณะที่แพร่หลายในภาคเหนือของไทยและในยูหนาน โดยการเปรียบเทียบโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ และตัวละคร

2. เอกสารประเภทวิทยานิพนธ์ พบว่ามีวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยจำนวน 8 รายการ โดยเป็นวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาทั้งหมด หากพิจารณาจากสาขาวิชาและมหาวิทยาลัย พบว่า มีวิทยานิพนธ์ของสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออกและแอฟริกา (亚非语言文学) มหาวิทยาลัย Yunnan Minzu University จำนวน 4 รายการ สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออกและแอฟริกา มหาวิทยาลัย Guangxi University for Nationalities จำนวน 1 รายการ สาขาวิชาคติชนวิทยา (民俗学) มหาวิทยาลัย East China Normal University จำนวน 1 รายการ สาขาวิชาจีนศึกษา (中国学) มหาวิทยาลัย Zhejiang University จำนวน 1 รายการ และสาขาวิชาเอกสารโบราณจีน (中国古典文献学) มหาวิทยาลัย Shandong University จำนวน 1 รายการ ปีที่จบการศึกษาคือ ระหว่างค.ศ.2009 - 2017 สามารถแบ่งตามเนื้อหาได้ดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบของนิทาน พบว่ามีวิทยานิพนธ์ 2 รายการที่เลือกนิทานแบบเรื่องหนึ่งมาวิเคราะห์ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ 泰国 «香发女» 故事研究 การศึกษานิทานเรื่องนางผมหอมของไทย (Li, J. [Jun]., 2017) ได้ศึกษานิทานนางผมหอมสำนวนต่าง ๆ ของภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคกลาง จากนั้นนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบในด้านเนื้อหา แนวคิด โครงเรื่อง และอนุภาคสำคัญของนิทาน รวมถึงวิเคราะห์คุณค่าเชิงวัฒนธรรมของนิทานเรื่องดังกล่าว และวิทยานิพนธ์ 泰国灰姑娘型故事叙事结构二元对立研究 การศึกษาคู่ตรงข้ามในโครงสร้างการเล่าเรื่องของนิทานแบบเรื่องซินเดอเรลล่าของไทย (Li, F., 2017) ใช้ทฤษฎีความคิดแบบคู่ตรงข้าม (binary opposition) ของโคลด เลวี-สเตราส์ มาวิเคราะห์นิทานแบบเรื่องซินเดอเรลล่าของไทย โดยใช้สำนวน เรื่องนางอุทธาและปลาบู่ทองของภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้จำนวนทั้งหมด 10 สำนวน พบว่ามีคู่ตรงข้ามในองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น โครงสร้างหลักของนิทาน ค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงและการแต่งงาน

แนวคิดทางศาสนาที่สะท้อนจากเรื่อง ตัวละครสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในเรื่อง จากนั้นได้วิเคราะห์บริบททางด้านวัฒนธรรมและสังคมที่ทำให้เกิดคู่ตรงข้ามในนิทาน

2.2 การศึกษาเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *走上泰国佛坛的中国历史人物 - 玄奘、大峰祖师、郑和在泰形象演变略论 บุคคลในประวัติศาสตร์จีนที่ได้ก้าวมา มีบทบาทในวงการพุทธศาสนาของไทย-การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงของพระถังซำจั๋ง ได้ตั้งใจชื่อและเจิ้งเหอ* (Li, H., 2013) ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์กระบวนการที่ทำให้บุคคลในประวัติศาสตร์จีนทั้งสามแพร่หลาย และได้รับการยกย่องนับถือจนมีสถานะเป็นเทพในประเทศไทย โดยทั้งสามกรณีต่างมีความเป็นมา และปัจจัยที่แตกต่างกันออกไป วิทยานิพนธ์ดังกล่าววิเคราะห์ให้เห็นว่าตำนานเรื่องเล่าเป็นองค์ประกอบสำคัญหนึ่งของการประกอบสร้างภาพลักษณ์และตัวตนของบุคคลในประวัติศาสตร์ จนทำให้ทั้งสามบุคคลได้รับการยกย่องในหมู่ชาวไทยเชื้อสายจีน

2.3 การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ มีจำนวนทั้งหมด 5 รายการ มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ เป็นการเปรียบเทียบนิทานหรือตำนานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้การวิเคราะห์อนุภาค โครงสร้าง และสารัตถะของนิทาน จากนั้นจึงวิเคราะห์ภาพสะท้อนเชิงวัฒนธรรม เช่น ความเชื่อ แนวคิด ค่านิยม จากนิทาน ได้แก่

วิทยานิพนธ์ *壮泰灰姑娘型故事的比较研究 การศึกษาเปรียบเทียบนิทานแบบเรื่องซินเดอเรลลาของจ้วงและไทย* (Ou, 2009) ได้เปรียบเทียบนิทานแบบเรื่องซินเดอเรลลาของชาวจ้วงและชาวไทยอย่างละ 5 สำนวน โดยใช้สำนวนเรื่องนางอุทธรธาและปลาบู่ทองของภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้วิธีการเปรียบเทียบอนุภาคที่สำคัญและโครงสร้างของนิทาน พบว่านิทานของสองชนกลุ่มมีโครงสร้างแบบซับซ้อนเช่นเดียวกัน และอนุภาคที่ปรากฏก็มีความคล้ายคลึงกัน Ou ยังได้วิเคราะห์ถึงวัฒนธรรมร่วมของคนสองกลุ่มที่สะท้อนจากนิทาน แบ่งเป็น 3 ด้านคือ วิถีชีวิตและวิถีการผลิต ความเชื่อพื้นบ้าน และค่านิยม วิทยานิพนธ์ *傣、泰、掸灰姑娘型故事比较研究 การศึกษาเปรียบเทียบนิทานแบบเรื่องซินเดอเรลลาของไทยและฉาน* (Dao, 2010) ได้เปรียบเทียบนิทานซินเดอเรลลาของชนชาวไทยสามกลุ่ม คือ เรื่องปลาบู่ทองของชาวไทยในใต้คงและสิบสองปันนา ชาวไทยในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของไทย และชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน ประเทศพม่า จำนวนทั้งหมด 9 สำนวน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบอนุภาคและโครงสร้างของนิทาน จากนั้นวิเคราะห์เปรียบเทียบวัฒนธรรมที่สะท้อนจากนิทาน แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ อิทธิพลของพุทธศาสนา ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว และข้อคิดเชิงสั่งสอนจากนิทาน

วิทยานิพนธ์ *中国龙与泰国龙的比较研究 การศึกษาเปรียบเทียบพญานาคของไทยกับมังกรของจีน* (Joomwong, 2012) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพญานาคของไทยกับมังกรของจีนในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งตำนานเรื่องเล่า รูปลักษณ์ ประเภท ความหมายเชิงวัฒนธรรม และประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการบูชาพญานาคหรือมังกร โดยมีเนื้อหาส่วนที่วิเคราะห์เกี่ยวกับตำนานพญานาคที่ปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

วิทยานิพนธ์ *泰国清迈泰族《金海螺》与西双版纳傣族《蝉面人》故事对比研究 การศึกษาเปรียบเทียบนิทานเรื่องสังข์ทองของเชียงใหม่กับนิทานเรื่องคนหน้าจกจันของชาวไทยในสิบสองปันนา* (Shi, 2013) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องนิทานแบบเรื่องสังข์ทองของไทยกับสิบสองปันนา เนื่องจากแบบเรื่องสังข์ทองมีที่มาจากสุวรรณสังข์ชาติกในปัญญาสชาติก ซึ่งเป็นชาติกที่แต่งโดยพระเถระชาวล้านนา ผู้เขียนจึงใช้ชื่อวิทยานิพนธ์ว่า "นิทานสังข์ทองของเชียงใหม่" แต่นิทานที่นำมาวิเคราะห์คือเรื่องสังข์ทองสำนวนที่แพร่หลายในภาคกลางของ

ไทย งานดังกล่าววิเคราะห์เปรียบเทียบนิทานในสามด้านคือ เนื้อหาและแนวคิดสำคัญ โครงเรื่อง และอนุภาคที่ปรากฏในนิทาน จากนั้นจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบวัฒนธรรมที่สะท้อนจากนิทาน แบ่งเป็น 3 ด้านคือ แนวคิดด้านพุทธศาสนา ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และข้อคิดเชิงสั่งสอนจากนิทาน

วิทยานิพนธ์ 中泰两国稻谷神话比较研究 การศึกษาเปรียบเทียบตำนานข้าวของจีนและไทย (Srikakaew, 2013) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบตำนานแม่โพสพของชาวไทยทั้งสี่ภาคกับตำนานกำเนิดข้าวของชาวจีนในพื้นที่เขตเจียงหนานของประเทศจีน โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงเรื่องและเนื้อหาของตำนาน ลักษณะของเทพเกี่ยวกับข้าวที่นับถือบูชา และรูปแบบความเชื่อที่แตกต่างกันของคนทั้งสองวัฒนธรรม

3. เอกสารประเภทบทความวารสาร จากการรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์พบว่า มีบทความวารสารจำนวนทั้งสิ้น 54 รายการ ตีพิมพ์ระหว่างค.ศ. 1981 - 2018 สามารถจัดแบ่งตามเนื้อหาได้ดังต่อไปนี้

3.1 การแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทย พบว่ามี 1 รายการ ได้แก่ บทความ 东南亚神话的分类及其特点 การแบ่งประเภทและลักษณะเด่นของตำนานปรัมปราในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Zhang, 1994) ได้แบ่งตำนานปรัมปราของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ตำนานกำเนิดโลก ตำนานกำเนิดมนุษย์ ตำนานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ตำนานน้ำท่วมโลก ตำนานกำเนิดข้าวและกำเนิดสัตว์ ตำนานวีรบุรุษ ตำนานประเพณีพิธีกรรม และวิเคราะห์ลักษณะเด่นในภาพรวม เช่น ตำนานข้าวมีหลากหลาย และมีจำนวนมาก เกี่ยวพันกับวัฒนธรรมการทำนา และตำนานปรัมปราสะท้อนถึงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมที่มีมาอย่างยาวนานระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับอารยธรรมอินเดีย

3.2 งานแปล พบว่ามีบทความที่แนะนำและแปลผลงานวิจัยของศิริพร ณ ถลาง เป็นภาษาจีน จำนวน 2 รายการ ได้แก่ บทความ 泰国民间文艺学的新成果 - Siraporn Na Thalang 民间文艺功能理论研究 ผลการศึกษาใหม่ ของคติชนวิทยาไทย - ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของคติชน ของศิริพร ณ ถลาง (Dao, 2007c) เป็นการแนะนำทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของคติชน โดยสรุปเนื้อหาจากบทที่ 6 “คติชน กับ สังคม: ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของคติชนในสังคม” ในหนังสือ ทฤษฎีคติชนวิทยา: วิถีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้าน (Na Thalang, 2009: 259-417) และบทความ 傣泰族群信仰中的稻米神话 (Na Thalang, 2018) แปลเป็นภาษาจีนโดย Jin Yong 金勇 จากบทความ “ตำนานข้าวในความเชื่อชนชาติไท” ของศิริพร ณ ถลาง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมข้าวของชนชาติไท: ภาพสะท้อนจากตำนาน นิทาน เพลง” ได้รับทุนวิจัยจากเงินทุนเฉลิมฉลอง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2537-2544 และรวมอยู่ในหนังสือ ชนชาติไทยในนิทาน: แลลลอดแว่นคติชนและวรรณคดีพื้นบ้าน (Na Thalang, 2002: 97-126) มีเนื้อหาเป็นการแนะนำตำนานข้าวของชาวไทยกลุ่มต่าง ๆ เปรียบเทียบโครงเรื่อง และวิเคราะห์ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของตำนานข้าว

3.3 การศึกษาการแพร่กระจายของนิทาน มีจำนวน 2 รายการ ได้แก่ บทความ 从印度的《罗摩衍那》到泰国的《拉玛坚》和傣族的《拉戛西贺》 จากรamayณะของอินเดียถึงรามเกียรติ์ของไทยและลังกาสิปโหของไต (Baizi, 1981) วิเคราะห์ถึงการแพร่กระจายของรามายณะจากอินเดียมายังไทย จนได้รับความนิยมทั้งในระดับชาวบ้านและในหมู่ชนชั้นปกครอง เกิดเป็นสำนวนลายลักษณ์ฉบับต่าง ๆ ส่วนชาวไทยในยุหนานก็ได้รับอิทธิพลและดัดแปลงเป็นกลอนยาวเรื่องลังกาสิปโห และบทความ 论《五卷书》在泰国的传播及特点 การวิเคราะห์ความแพร่หลายและลักษณะเฉพาะของนิทานปัญญาจันตระในประเทศไทย (Jin, 2014) ได้วิเคราะห์

ความแพร่หลายของนิทานปญฺจตันตระในไทย ซึ่งมีทั้งสำนวนของภาคกลางและของล้านนา โดยพบว่านิทานนางต้นไทรของภาคกลางยังคงรูปแบบของนิทานชอนนิทานเช่นเดียวกับต้นฉบับจากอินเดีย แต่มีการปรับเปลี่ยนในด้านเนื้อหาและลำดับเหตุการณ์ และเพิ่มจำนวนเรื่องย่อยที่แทรกในนิทาน โดยเรื่องราวบางส่วนนำมาจากปญฺญาสชาติค ทำให้นิทานนางต้นไทรมีความซับซ้อนมากกว่าปญฺจตันตระฉบับแปลอื่น ๆ สะท้อนถึงการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับธรรมเนียมและความนิยมของคนไทย

3.4 การศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบของนิทาน พบว่ามีบทความกลุ่มหนึ่งซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ เป็นบทความวิเคราะห์ขนาดสั้น ความยาวประมาณ 1-3 หน้า โดยเลือกนิทานเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาวิเคราะห์อนุภาค แบบเรื่อง หรือวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีทางวรรณคดี จำนวนทั้งหมด 7 รายการ ได้แก่ บทความ 泰国民间故事《世外桃源》探析 การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านไทยเรื่องเมืองลับแล (Chen, 2014); บทความ 泰国加加翁翁故事母题研究 การศึกษาอนุภาคของนิทานจักรงวงส์ ๆ ของไทย (Li, J. [Jun]., 2015); บทความ 泰国民间故事马脸姑娘故事类型研究 การศึกษาประเภทของนิทานเรื่องแก้วหน้าม้าของไทย (Zhu, 2015); บทความ 泰国国王故事研究-以《丑陋的国王》为例 การศึกษานิทานเกี่ยวกับพระราชชาของไทย-กรณีศึกษาเรื่องท้าวแสนปม (Zhang, L., 2015); บทความ 泰国民间故事马脸姑娘故事类型分析 การวิเคราะห์ประเภทของนิทานเรื่องแก้วหน้าม้าของไทย (Gao & Xiao, 2016); บทความ 泰国民间故事《况托康村》文学类型分析 การวิเคราะห์ประเภททางวรรณคดีของนิทานเรื่องหมู่บ้านโคกทองคำของไทย (Jiang and Chen, 2016); และบทความ 试析《帕罗故事》中的理想型特征 การวิเคราะห์ลักษณะเชิงจินตนิยมของนิทานเรื่องพระลอ (Yang, 2017)

3.5 การศึกษาเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เป็นการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิทานพื้นบ้านกับศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ รวมถึงความหมายและบทบาทหน้าที่ของนิทานในสังคม มีจำนวนทั้งหมด 13 รายการ ได้แก่ บทความ 泰国民间故事与民俗的互渗相成关系 ความสัมพันธ์ที่สอดประสานระหว่างนิทานพื้นบ้านและขนบธรรมเนียมของไทย (Dao, 2007b) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนิทานพื้นบ้านและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยว่ามีความใกล้ชิดกันอย่างแยกไม่ออก ปรากฏในลักษณะต่าง ๆ เช่น นิทานได้รับการถ่ายทอดผ่านขนบธรรมเนียม เช่น การฟังเทศน์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์จากนิทาน เป็นองค์ประกอบหลักของพิธีกรรมพื้นบ้าน นิทานเป็นสื่ออธิบายที่มาของขนบธรรมเนียมประเพณี โดย Dao เห็นว่าการศึกษาวรรณคดีพื้นบ้านไทยต้องทำไปพร้อมกับการศึกษาขนบธรรมเนียมไทย ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และบทความ 佛教对傣泰民族民间故事的影响 อิทธิพลของศาสนาพุทธที่มีต่อนิทานพื้นบ้านของชนชาติไท (Dao, 2007) วิเคราะห์ถึงอิทธิพลของศาสนาพุทธที่มีต่อนิทานพื้นบ้านของชนชาติไทในด้านของตัวละคร เนื้อหา และแนวคิด โดยวิเคราะห์ว่านิทานพื้นบ้านได้กลายมาเป็นสื่ออย่างหนึ่งในการเผยแผ่พุทธศาสนา ด้วยรูปแบบการนำเสนอที่มีชีวิตชีวาของนิทานทำให้พุทธศาสนาแพร่หลายไปได้อย่างกว้างขวางในชาวไทยกลุ่มต่าง ๆ

การวิเคราะห์ความเชื่อพื้นบ้านและพิธีกรรมที่สัมพันธ์กับนิทานพื้นบ้าน เช่น บทความ 泰国东北部祈雨仪式中的民间信仰 - 以泰国民间故事《青蛙神的故事》为例 ความเชื่อพื้นบ้านในพิธีกรรมขอฝนของภาคอีสานของไทย - กรณีศึกษาดำนานพญาคันคาก (Zhang, Y. [Yanjiao]., 2015) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตำนานพญาคันคากกับประเพณีบุญบั้งไฟของภาคอีสาน และบทความ 从泰国堪伽大战恬神故事看恬神信仰及其变迁 มองความเชื่อและการเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องพญาแถนจากตำนานพญาคันคากรบพญาแถนของไทย (Zheng, 2018) ได้วิเคราะห์สถานะของพญาแถนที่เปลี่ยนแปลงไปในความเชื่อของชาวอีสาน โดยการเปรียบเทียบตำนานพญาคันคากรบพญาแถนจำนวน 10 สำนวน

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการศึกษาตำนานจากแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ เช่น บทความ 泰国传说与郑和神话 - 兼驳J.WADE否定郑和的一条论据 ตำนานไทยกับเรื่องเล่าเจิ้งเหอ - หลักฐานหนึ่งที่ใช้หักล้างมุมมองเชิงลบต่อเจิ้งเหอของ J. Wade (Li, 2006) ใช้วิธีการศึกษาเอกสารทางประวัติศาสตร์ วิเคราะห์เอกสาร «东西洋考» งานค้นคว้าเกี่ยวกับดินแดนในทะเลตะวันออกและตะวันตก จากสมัยราชวงศ์ชิง ซึ่งบันทึกว่าเจิ้งเหอได้สร้างวัดในอยุธยาและเคยสั่งการให้ทำลายเจดีย์แห่งหนึ่ง โดย Li วิเคราะห์ว่าบันทึกเกี่ยวกับเจิ้งเหอไม่ใช่ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ แต่อาจจะมีที่มาจากตำนานเรื่องเล่าในท้องถิ่น และได้ใช้ข้อสรุปดังกล่าวโต้แย้งข้อคิดเห็นของ Wade นักวิชาการอเมริกันที่อ้างอิง «东西洋考» และกล่าวว่าเจิ้งเหอมีพฤติกรรมป่าเถื่อน และบทความ 泰国古籍有关云南洱海、澜沧江及河蛮的传说 ตำนานเกี่ยวกับทะเลสาบเอ๋อร์ไห่แม่น้ำหลันชาง และชาวเหอหมานในเอกสารประวัติศาสตร์ของไทย (Xie, 2009) ศึกษาบันทึกเกี่ยวกับบึงใหญ่แม่น้ำ และตำนานผาแดงนางไอ่จากพงศาวดารโยนกและตำนานสิงหนวัตของภาคเหนือ โดยวิเคราะห์ว่า ตำนานเรื่องเล่าในเอกสารไทยนั้นอาจเป็นหลักฐานชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยกับอาณาจักรน่านเจ้าในประวัติศาสตร์จีน

บทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความหมาย บทบาทหน้าที่ของนิทาน และประเด็นทางวัฒนธรรมจากนิทาน ได้แก่ บทความ 泰国民间故事中的价值观 ค่านิยมที่สะท้อนจากนิทานพื้นบ้านไทย (Wang, W., 2014); บทความ 浅析泰国民间异类婚故事的文化底蕴 การวิเคราะห์นัยยะเชิงวัฒนธรรมของนิทานแบบเรื่องการแต่งงานระหว่างมนุษย์กับอมมนุษย์ของไทย (Bai, 2014); บทความ 浅谈泰国民间异类婚故事的存在意义 การวิเคราะห์ความหมายการมีอยู่ของนิทานแบบเรื่องการแต่งงานระหว่างมนุษย์กับอมมนุษย์ของไทย (Bai & Wu, 2014); บทความ 浅析民间文艺功能在泰国民间故事中的体现 - 以泰国民间故事《丑陋的国王》为例 การวิเคราะห์หน้าที่ของคติชนจากนิทานพื้นบ้านไทย - กรณีศึกษาตำนานเรื่องท้าวแสนปม (He, 2015); บทความ 泰国民间故事隐士渊源辨析 การวิเคราะห์ความเป็นมาของฤๅษีในนิทานพื้นบ้านไทย (Li & Gao, 2016); บทความ 从《鬼妻的丈夫》看泰国佛教与民间信仰的关系 มองความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาพุทธกับความเชื่อพื้นบ้านไทยจากตำนานแม่นาคพระโขนง (Praphruetmon, 2017); และบทความ 论宗教神话是泰国民间文学不可或缺的部分 การวิเคราะห์ตำนานศาสนาในฐานะองค์ประกอบอันขาดไม่ได้ของวรรณคดีพื้นบ้านไทย (Fu, 2017)

3.6 การศึกษาเชิงอนุรักษณ์ มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่ 泰国民间故事的变迁与保护 ความเปลี่ยนแปลงและการอนุรักษณ์นิทานพื้นบ้านไทย (Liu & Lu, 2014) ได้วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของนิทานพื้นบ้านไทยในโลกยุคโลกาภิวัตน์จากองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ผู้เล่านิทาน บริบทการเล่านิทาน โอกาสในการถ่ายทอดนิทาน และเสนอแนวทางในการอนุรักษณ์ เช่น การกระตุ้นความสนใจและปลูกฝังคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นผู้สืบสานนิทาน การใช้ประโยชน์จากนิทานอย่างเหมาะสมโดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทันสมัย

3.7 การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ พบว่าการศึกษาในลักษณะดังกล่าวมีจำนวนมากที่สุด โดยมีทั้งหมด 28 รายการ แบ่งตามประเภทของนิทานได้ดังต่อไปนี้

3.7.1 การศึกษาเปรียบเทียบตำนานปรัมปรา มีจำนวนทั้งหมด 12 รายการ ลักษณะแรกเป็นการเปรียบเทียบแนวคิดและโครงสร้างของตำนาน ได้แก่ บทความ 傣泰民族创世神话中的原始观念 แนวคิดจากบรรพกาลในตำนานสร้างโลกของชนชาติไท (Dao, 2005) วิเคราะห์ว่าตำนานสร้างโลกของชาวไทยกลุ่มต่าง ๆ สะท้อนถึงแนวคิดดั้งเดิมซึ่งมีร่วมกัน เช่น จักรวาลแรกเริ่มว่างเปล่า เทพผู้สร้าง น้ำ ไฟและท้องฟ้าเป็นองค์ประกอบที่มีอยู่แต่เดิมของจักรวาล เทพเป็นผู้สร้างแผ่นดิน มนุษย์ และสรรพสิ่งในธรรมชาติ สะท้อนว่าชาวไทยมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมเดียวกัน และบทความ 傣泰壮创世神话核心观念的比较研究 การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดหลัก

ของตำนานสร้างโลกของชาวไทย-จ้วง (Dao, 2011) วิเคราะห์จากเนื้อหาตำนานว่าชาวไทยและชาวจ้วงมีมุมมองเกี่ยวกับกำเนิดโลกและโครงสร้างจักรวาลที่คล้ายคลึงกัน สะท้อนว่าเป็นกลุ่มชนที่มีต้นกำเนิดเดียวกัน แต่ภายหลังมีการแตกสาขาออกไป ทำให้มีแนวคิดบางประการแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีบทวิเคราะห์ขนาดสั้น เรื่อง 从壮泰民族创世类民间故事看壮泰民族文化的异同 มองความเหมือนและความต่างทางวัฒนธรรมของชาวจ้วงและชาวไทยผ่านเรื่องเล่าพื้นบ้านประเภทตำนานสร้างโลก (Xie, 2015)

บทความอีกลักษณะหนึ่งเป็นงานของนักคติชนวิทยาที่ใช้วิธีการลงสนามเก็บข้อมูลจากชาวไทยกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นการศึกษาเกี่ยวกับตำนานปรัมปรา ที่สำคัญได้แก่งานของ Qu Yongxian 屈永仙 และ Li Siying 李斯颖 บทความของ Qu Yongxian ได้แก่ 傣泰民族两大文化圈及其史诗传统 สองเขตวัฒนธรรมหลักและธรรมเนียมมหากาพย์ของชนชาติไท (Qu, 2013) ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากภาคสนามและแบ่งชนชาติไทออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธ และกลุ่มที่นับถือศาสนาดั้งเดิม กลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธมีการประดิษฐ์ตัวอักษรใช้และมีประเพณีสงกรานต์ ส่วนกลุ่มที่นับถือศาสนาดั้งเดิมส่วนใหญ่ไม่มีตัวอักษรใช้และไม่มีเทศกาลสงกรานต์ ทั้งสองกลุ่มต่างก็มีมหากาพย์ บอกล่าถึงกำเนิดของเผ่าพันธุ์ และวีรบุรุษทางวัฒนธรรม ถ่ายทอดสืบต่อกันมาทั้งทางการบอกเล่าและทางบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษร; บทความ 傣泰民族的泼水节起源神话及其祈雨本源 ตำนานกำเนิดสงกรานต์ของชนชาติไทและต้นกำเนิดจากการขอฝน (Qu, 2014) วิเคราะห์เปรียบเทียบตำนานกำเนิดสงกรานต์ของชาวไทยในยูหนานและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าตำนานมีเนื้อหาคล้ายคลึงกัน แต่ชาวไทยแต่ละกลุ่มมีการ รับรู้และให้ความหมายต่อเทศกาลสงกรานต์แตกต่างกัน; และบทความ 傣泰民族的布桑该与雅桑该创世神话及祖先信仰 ตำนานสร้างโลกปู่สังกะสาสังกะสีของชนชาติไทและความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษ (Qu, 2016) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามในยูหนาน ไทย ลาว เวียดนาม และพม่า และแบ่งเขตความเชื่อออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตความเชื่อปู่สังกะสีสังกะไส้ของกลุ่มวัฒนธรรมล้านนาในภาคเหนือของไทยและสิบสองปันนาของจีน เขตความเชื่อปู่สังกะสาสังกะสีและพญาแถนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เขตความเชื่อเจ้าแถน เจ้าฟ้าในเวียดนาม เขตความเชื่อปู่แถนย่าแถนของชาวไทยใต้และชาวไทยในรัฐฉาน และเขตความเชื่อปู่เยอ ย่าเยอของชาวลาว โดยแต่ละเขตมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ซึ่ง Qu เชื่อว่าวิวัฒนาการมาจากคำว่า “ปู่ย่า” และมีที่มาจากความเชื่อดั้งเดิมเรื่องบรรพบุรุษของเผ่าพันธุ์ นอกจากบทความวิเคราะห์ข้างต้นแล้ว ยังมีบทความในลักษณะของบันทึก สรุปจากการที่ผู้เขียนได้เดินทางมาเก็บข้อมูล คือ 金三角中的傣泰族群田野考察札记 บันทึก การสำรวจเก็บข้อมูลชนชาวไทยบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ (Qu, 2017) ได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับชาวไทยในบริเวณสามเหลี่ยมทองคำบนเขตแดนของจีน พม่าและไทยในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวรรณคดีพื้นบ้าน

บทความของ Li Siying ได้แก่ 芒飞节神话的流传及其认同功能 - 基于泰国、老挝、越南的研究 ความแพร่หลายของตำนานบุญบั้งไฟและบทบาทด้านอัตลักษณ์ของตำนาน - ศึกษาในไทย ลาว และเวียดนาม (Li, S., 2013) วิเคราะห์ตำนานเกี่ยวกับความเป็นมาของประเพณีบุญบั้งไฟในภาคอีสานของไทย ลาว และเวียดนาม โดยพบว่าตำนานมีบทบาทในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ในหลายระดับ ทั้งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ อัตลักษณ์ของชาติ และอัตลักษณ์ทางศาสนา; บทความ 侗台语民族祈雨仪式的口头叙事隐喻 - 以壮族史诗《布伯》与泰国神话《青蛙神的故事》的比较为例 อุปสรรคในเรื่องเล่ามุขปาฐะในพิธีขอฝนของชนที่พูดภาษาตั้ง-ไท - กรณีศึกษาเปรียบเทียบมหากาพย์เรื่อง Buba ของชาวจ้วงกับตำนานพญาคันคากของไทย (Li, S., 2015) ศึกษามหากาพย์เรื่อง Buba ของชาวจ้วงกับตำนานพญาคันคากของไทย

ภาคอีสาน ซึ่งต่างเป็นวรรณคดีที่ใช้ในพิธีขอฝน โดยใช้การเปรียบเทียบอนุภาคและวิเคราะห์ความหมายเชิงวัฒนธรรมที่ปรากฏ; บทความ *神话叙述的区域融合与多元包容 - 以泰国台语族群族源神话为例 การหลอมรวมภายในพื้นที่และความหลากหลายในการถ่ายทอดตำนาน - กรณีศึกษาตำนานกำเนิดเผ่าพันธุ์ของชนกลุ่มที่พูดภาษาไทยในประเทศไทย* (Li, S., 2017) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจ วิเคราะห์ตำนานกำเนิดมนุษย์ของชาวไทยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย พบว่าด้วยอิทธิพลของพุทธศาสนานิกายเถรวาททำให้ตำนานของชาวไทยแต่ละกลุ่มในพื้นที่มีแนวโน้มหลอมรวมจนมีลักษณะเดียวกัน เช่น ชื่อบรรพบุรุษผู้ให้กำเนิดเผ่าพันธุ์ โครงเรื่อง และอนุภาคมีความคล้ายคลึงกัน ขณะเดียวกันก็มีการรับเอาอิทธิพลของชนกลุ่มอื่นในพื้นที่ เช่น ตำนานและพิธีกรรมบูชาผีปู่และย่าแสะของชาวไทยวนในเชียงใหม่ เป็นการรับอิทธิพลมาจากความเชื่อของชาวละว้า สะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีบทความบันทึกสรุปการเก็บข้อมูล คือ *追寻那会飞的稻谷 - 泰国侗台语族群谷种神话搜集纪略 การเสาะหาข้าวเปลือกที่บินได้เมื่อดั้น - บันทึกย่อเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลตำนานข้าวของชาวไทยในประเทศไทย* (Li, S., 2017a)

นอกจากการเปรียบเทียบตำนานของชาวไทย-จ้วงแล้ว ยังมีบทความ *泰国神话与印度神话中神祇形象的对比研究 - 以《咩卡拉和脯玛舜》为例 การศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของเทพในตำนานของไทยและอินเดีย - กรณีศึกษาตำนานเมฆลารามสูร* (Peng & Wu, 2016) ได้วิเคราะห์ตัวละครในตำนานเมฆลารามสูรของไทย เปรียบเทียบกับเทพในความเชื่อฮินดู และวิเคราะห์ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ทำให้ภาพลักษณ์ของเทพในตำนานไทยแตกต่างไปจากเทพของอินเดีย

3.7.2 การศึกษาเปรียบเทียบตำนานท้องถิ่น พบจำนวน 1 รายการ ได้แก่ บทความ *佛教与民间信仰的相遇 - 泰国《鬼妻》与中国《白蛇传》的比较分析 การปะทะกันของศาสนาพุทธและความเชื่อพื้นบ้าน - การวิเคราะห์เปรียบเทียบเรื่องแม่นาคของไทยกับเรื่องนางพญางูขาวของจีน* (Wu & Zhao, 2012) ได้เปรียบเทียบโครงเรื่องตำนานแม่นาคพระโขนงของไทยกับตำนานนางพญางูขาวของจีน ซึ่งมีลักษณะร่วมกันคือ เป็นเรื่องราวความรักระหว่างคนกับอมนุษย์ วิเคราะห์ว่าทั้งสองเรื่องสะท้อนถึงการปะทะกันระหว่างความเชื่อพื้นบ้านกับศาสนาพุทธ โดยศาสนาพุทธอยู่ในสถานะเหนือกว่า และได้รับเอาอิทธิพลของความเชื่อท้องถิ่นเข้ามาผสมผสาน โดยนิทานพื้นบ้านยังกลายเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่พุทธศาสนาอย่างหนึ่งด้วย

3.7.3 การศึกษาเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้าน พบจำนวนทั้งหมด 15 รายการ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้านไทยในจีนนั้น พบว่าเริ่มต้นไม่ได้เป็นการศึกษานิทานพื้นบ้านไทยโดยตรงในช่วงทศวรรษที่ 80 นักวิชาการด้านนิทานพื้นบ้านจีนจำนวนมากเริ่มให้ความสนใจกับแบบเรื่องนิทานจีนที่เรียกว่าสาวพรหมจรรย์ห่านฟ้าหรือเจ้าหญิงนกยูง ซึ่งเป็นแบบเรื่องเดียวกับนิทานพระสุธนมโนราห์ของไทย นักวิชาการจีนพยายามที่จะวิเคราะห์สืบเสาะหาต้นกำเนิดของนิทาน โดยการเปรียบเทียบสำนวนที่แพร่หลายในจีนและประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ซึ่งรวมถึงไทยด้วย ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นกำเนิดนิทานพระสุธนที่เสนอโดยนักวิชาการจีนสรุปได้หลายกระแส เช่น จากชาดกในพุทธศาสนาซึ่งแพร่หลายมาจากอินเดีย จากเรื่องนางซุชชุนก (毛衣女) ของจีน จากนิทานพื้นบ้านของทิเบต จากชาวไทยในยูนนาน จากปัญญาสาชดกที่แต่งโดยพระเถระชาวล้านนา รวมถึงแนวคิดที่นิทานมีหลายต้นกำเนิด

เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับแบบเรื่องสาวพรหมจรรย์ห่านฟ้าหรือเจ้าหญิงนกยูงของจีนมีผลการศึกษาจำนวนมาก ในการวิจัยนี้จึงจำกัดขอบเขตเฉพาะบทความวารสารที่สืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งสามแหล่ง และเฉพาะที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องหรือเปรียบเทียบกับนิทานพระสุธนของไทยเท่านั้น นอกจากบทความของ Fu

Guangyu ในข้อ 1.3.2 แล้วยังมีบทความเช่น «召树屯» 渊源考 การค้นคว้าแหล่งกำเนิดของเรื่องเจ้าสุธน (Xie, 1982) ได้วิเคราะห์นิทานพระสุธนสำนวนที่แพร่หลายในสิบสองปันนาและภาคต่าง ๆ ของไทย โดยชี้ว่ามีที่มาจากสุธนชาดกในปัญญาสาชดกซึ่งแต่งโดยพระเถระชาวล้านนา ในขณะที่เดียวกันยังพบว่าเรื่องพระสุธนปรากฏในคัมภีร์ศาสนาพุทธของทิเบต เป็นหลักฐานว่าศาสนาพุทธนิกายมหายานและอินเดียโบราณก็มีนิทานเรื่องดังกล่าว Xie จึงให้ข้อสรุปว่าเรื่องพระสุธนมีต้นกำเนิดจากอินเดียโบราณ แพร่หลายไปจนถึงทิเบต และอีกทางหนึ่งแพร่หลายผ่านศรีลังกาและพม่ามาจนถึงเชียงใหม่; บทความ 孔雀公主型民间故事的起源和发展 ต้นกำเนิดและพัฒนาการของนิทานแบบเรื่องเจ้าหญิงนกยูง (Li, J. [Jiajun], 1985) เน้นการวิเคราะห์นิทานแบบเรื่องเจ้าหญิงนกยูง สำนวนของทิเบต โดยเปรียบเทียบกับนิทานจากอินเดีย ยูนนาน ไทยและลาว และสันนิษฐานว่านิทานดังกล่าวมีต้นกำเนิดมาจากเมือง Purang ในทิเบตโดยมีมาตั้งแต่ก่อนคริสตศตวรรษ 300 ปี จากนั้นจึงแพร่หลายไปยังอินเดีย ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมอินเดียและศาสนาพุทธได้รับการแต่งเติมพัฒนาจนปรากฏเป็นสุธนชาดก แพร่หลายไปจนถึงมณฑลยูนนานและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นอกจากงานข้างต้น ยังมีบทความที่วิเคราะห์ต้นกำเนิดของนิทานพระสุธน ซึ่งตีพิมพ์ตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 1980 จนถึงต้นทศวรรษ 2000 ได้แก่ 傣族长诗《召树屯》纵横谈 สนวนาสัพเพทระเกี่ยวกับกลอนยาวของชาวไทยเรื่องเจ้าสุธน (Wang, 1982); บทความ 傣族史诗《召树屯》故事原型初探 การวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับต้นแบบของมหากาพย์เรื่องเจ้าสุธนของชาวไทย (Li, 1984); บทความ 《召树屯》《朗退罕》渊源新证 หลักฐานใหม่เกี่ยวกับต้นกำเนิดของเรื่องเจ้าสุธนและเรื่องหลางทุยฮ่าน (Dongfangjixiao, 1989); บทความ 纵横交错的文化交流网络中的《召树吞》เจ้าสุธนในเครือข่ายการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่สลับซับซ้อน (Liu, 1990); บทความ 佛教文化中文学的回归 - 论我国傣族及泰、缅诸国《召树吞》型故事 การกลับคืนสู่วรรณคดีในวัฒนธรรมศาสนาพุทธ - วิเคราะห์นิทานแบบเรื่องเจ้าสุธนของชาวไทยในจีน ไทย พม่าและอื่น ๆ (Zhao, 1993); บทความ 论中国天鹅仙女型故事的类型 วิเคราะห์ประเภทของแบบเรื่องเทพธิดาห่านฟ้าของจีน (Chen, 1994); บทความ 佛教故事与傣族《召树吞》故事渊源 ต้นกำเนิดของนิทานศาสนาพุทธและนิทานเจ้าสุธนของชาวไทย (Zheng, 2001); และบทความ 天鹅处女性故事渊源再探 - 兼谈《召树吞》的情节来源及其流播渠道 การสำรวจใหม่เกี่ยวกับต้นกำเนิดของแบบเรื่องสาวพรหมจรรย์ห่านฟ้า - พร้อมวิเคราะห์เกี่ยวกับที่มาของ โครงเรื่องเจ้าสุธนและเส้นทางการแพร่กระจายของนิทาน (Wang, 2004)

ช่วงทศวรรษ 2000 ยังปรากฏบทความที่ไม่ได้ให้ข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับต้นกำเนิดนิทาน แต่เป็นการสรุปและวิเคราะห์จุดด้อยของทฤษฎีที่ผ่านมา เช่น บทความ 中国民间故事起源研究反思 - 以天鹅处女性故事为个案 การพิจารณาทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับต้นกำเนิดของนิทานพื้นบ้านจีน - กรณีศึกษานิทานแบบเรื่องสาวพรหมจรรย์ห่านฟ้า (Qi, 2006) ได้วิพากษ์ถึงจุดด้อยของทฤษฎีที่นักวิชาการจีนนำเสนอในแง่ของวิธีการวิจัยและการอนุมาน เช่น การสรุปเส้นทางการเดินทางของนิทานโดยอ้างอิงหลักฐานเพียงด้านเดียว สำนวนนิทานที่รวบรวมและนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบมีน้อย การไม่คำนึงถึงความเป็นไปได้ว่านิทานอาจมีหลายต้นกำเนิด เป็นต้น

ในช่วงสองปีที่ผ่านมา ปรากฏงานที่เป็นการเปรียบเทียบนิทานพระสุธนมโนราห์ของไทยโดยเฉพาะ ได้แก่ บทความ 从女性主义角度比较《召树屯》和《帕素吞》เปรียบเทียบเรื่องเจ้าสุธนกับพระสุธนจากมุมมองของแนวคิดสตรีนิยม (Liang, 2016) เป็นการวิเคราะห์นิทานเจ้าสุธนของชาวไทยในยูนนาน กับพระสุธน มโนราห์ของไทยโดยใช้มุมมองเชิงสตรีนิยมจากการเปรียบเทียบลักษณะตัวละครทั้งสองเพศและความสัมพันธ์ ระหว่างตัวละคร

บทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน ได้แก่ บทความ 泰緬民族民間文學與傣族民間文學題材類型比較 การเปรียบเทียบประเภทแก่นเรื่องของวรรณคดีพื้นบ้านของชาวไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กับวรรณคดีพื้นบ้านของชาวไทย (ในยุหนาน) (Wang, 2006) เป็นการเปรียบเทียบหัวข้อหรือแก่นเรื่อง (theme) ของวรรณคดีพื้นบ้านของชาวไทยในยุหนาน ไทย ลาว พม่าและกัมพูชา โดยวิเคราะห์จากนิทานพื้นบ้านเป็นหลัก ได้สรุปประเภทแก่นเรื่องที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ เรื่องเจ้าหญิงนกยูงหรือพระสุธน เรื่องเกี่ยวกับสัตว์เรื่องเกี่ยวกับผีปิศาจ เรื่องวีรบุรุษอาหลวน (阿崑) และเรื่องเด็กที่มีลักษณะประหลาด นอกจากนี้ ยังมีบทความที่เลือกนิทานเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาวิเคราะห์ ได้แก่ บทความ 中国与泰国猫狗结怨型故事的比较研究 การศึกษาเปรียบเทียบนิทานแบบเรื่องหนูกับแมวของจีนและไทย (Chen, 2016) และบทความ 壮泰屎壳郎民间故事比较探析 การวิเคราะห์เปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านเรื่องแมงกูดจีของจ้วงกับไทย (He, 2017)

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้านไทยในจีนจำนวนทั้งหมด 80 รายการ แบ่งตามประเภทเอกสารได้ดังนี้ หนังสือทั้งเล่ม 3 รายการ (3.75%) บทหนึ่งหรือเนื้อหาส่วนหนึ่งในหนังสือ 8 รายการ (10%) บทความในหนังสือ 7 รายการ (8.75%) วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต 8 รายการ (10%) และบทความวารสาร 54 รายการ (67.5%) หากพิจารณาจากเนื้อหาจะแบ่งเป็นประเภทได้ดังต่อไปนี้

1. การแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทย งานในลักษณะดังกล่าวเป็นการแนะนำข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงนิทานพื้นบ้านไทย โดยมีการอธิบายถึงลักษณะเฉพาะของนิทาน และยกตัวอย่างนิทานที่สำคัญประกอบ และมักจะมีการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิทานพื้นบ้านกับขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมไทยด้วย

2. งานแปลและงานรวบรวม ลักษณะแรกเป็นการรวบรวมนิทานพื้นบ้านไทย และนำมาแปลเป็นภาษาจีน โดยอาจมีการให้ข้อมูลภูมิหลังและประเมินคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ของนิทานที่แปลแต่ละเรื่อง อีกลักษณะหนึ่งคือการแปลผลงานวิชาการเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านของนักวิชาการไทยเป็นภาษาจีน

3. การศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบของนิทาน เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของนิทานโดยใช้ทฤษฎีทางคติชนวิทยา เช่น การวิเคราะห์อนุภาค หรือทฤษฎีทางวรรณคดี เช่น การวิเคราะห์เนื้อเรื่อง โครงสร้าง สวรรค์ และตัวละคร

4. การศึกษาการแพร่กระจายของนิทาน เป็นการศึกษาการแพร่กระจายของนิทานจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวนต่าง ๆ ของนิทานที่แพร่หลาย

5. การศึกษาเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนิทานพื้นบ้านกับความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และประวัติศาสตร์ โดยใช้ทฤษฎีทางคติชนวิทยาหรือทฤษฎีในศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาประเพณีหรือพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน การวิเคราะห์อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อนิทานพื้นบ้าน การวิเคราะห์ค่านิยมและความเชื่อที่สะท้อนจากนิทานพื้นบ้าน การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของนิทานพื้นบ้านในฐานะคติชน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตำนานกับประวัติศาสตร์

6. การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนิทานพื้นบ้านของไทยกับนิทานพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในประเทศจีนและประเทศอื่น โดยเปรียบเทียบทั้งในด้านโครงสร้างของนิทาน และ

ด้านสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

7. การศึกษาเชิงอนุรักษ์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของนิทานพื้นบ้านในโลกยุคปัจจุบัน เพื่อเสนอแนะแนวทางในการอนุรักษ์ สืบทอดและฟื้นฟูนิทานพื้นบ้าน

จากการแบ่งเอกสารตามประเภทและเนื้อหาตั้งที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประเภทและเนื้อหาของเอกสารเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน

เนื้อหา / ประเภทเอกสาร	หนังสือ	บทหนึ่ง หรือเนื้อหา ส่วนหนึ่งในหนังสือ	บทความ ในหนังสือ	วิทยานิพนธ์	บทความ วารสาร	รวมจำนวน
การแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ นิทานพื้นบ้านไทย	1	2	-	-	1	4 (5%)
งานแปลและงานรวบรวม	2	2	-	-	2	6 (7.5%)
การศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบของนิทาน	-	-	-	2	7	9 (11.25%)
การศึกษาการแพร่กระจายของนิทาน	-	1	-	-	2	3 (3.75%)
การศึกษาเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	-	2	2	1	13	18 (22.5%)
การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ	-	1	5	5	28	39 (48.75%)
การศึกษาเชิงอนุรักษ์	-	-	-	-	1	1 (1.25%)
รวมจำนวน	3 (3.75%)	8 (10%)	7 (8.75%)	8 (10%)	54 (67.5%)	80 (100%)

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าลักษณะการศึกษานิทานพื้นบ้านที่พบมากที่สุด คือการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ (48.75%) รองลงมาคือการศึกษาเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (22.5%) และการศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบของนิทาน (11.25%) ในส่วนของการศึกษาเชิงเปรียบเทียบซึ่งมีทั้งหมด 39 รายการ สามารถแบ่งตามลักษณะการเปรียบเทียบได้ดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของชาติพันธุ์ไทยกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในไทย มณฑลยูนนานของจีน และประเทศอื่น ๆ (ไม่นับรวมชาวจ้วง) จำนวน 16 รายการ (41.03%)
2. การเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของไทยกับจ้วง หรือของชาติพันธุ์ไทยกับจ้วง จำนวน 6 รายการ (15.38%)
3. การเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของไทยกับจีน (ฮั่น) จำนวน 4 รายการ (10.26%)
4. การเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของชนกลุ่มต่าง ๆ ในเอเชีย (นิทานพระสุธน) จำนวน 10 รายการ

(25.64%)

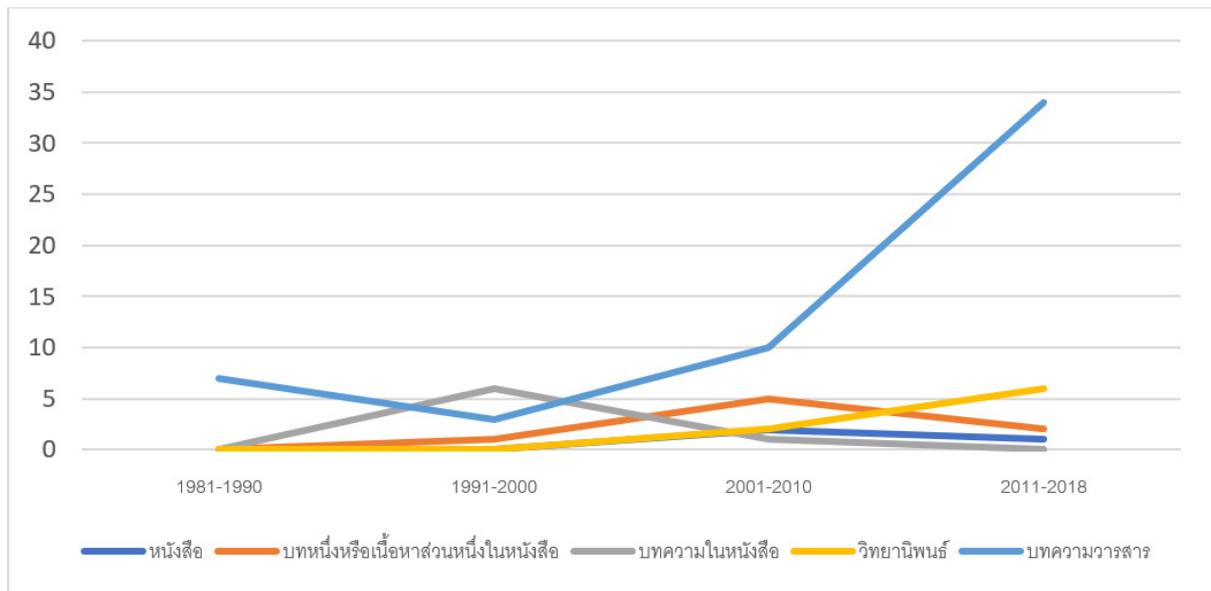
5. อื่น ๆ (ไทยกับอินเดีย ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชนกลุ่มน้อยของไทย) จำนวน 3 รายการ (7.69%)

จะเห็นได้ว่าการเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของชาวไทยกลุ่มต่างๆได้รับความสนใจมากที่สุด รองลงมาคือการเปรียบเทียบนิทานของชนกลุ่มต่างๆในเอเชีย ซึ่งในการวิจัยนี้คือการศึกษาเกี่ยวกับนิทานแบบเรื่องพระสุธน นอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษาเปรียบเทียบนิทานของไทยและจ้วงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น นิทานที่มีการศึกษาเปรียบเทียบคือ ตำนานสร้างโลก/กำเนิดมนุษย์ ตำนานพญาคันคาก นิทานปลาบู่ทอง (แบบเรื่องซินเดอเรลลา) นิทานพระสุธน รามเกียรติ์สำนวนต่าง ๆ ตำนานข้าว ตำนานสงกรานต์ ตำนานแม่น้ำคพระโขง เป็นต้น

ตารางที่ 2 จำนวนเอกสารเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน จำแนกตามประเภทเอกสารและทศวรรษที่ตีพิมพ์ หรือเผยแพร่

ประเภทเอกสาร / ทศวรรษที่ตีพิมพ์ หรือเผยแพร่ (ค.ศ.)	1980 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2010	2011 - 2018	รวมจำนวน
หนังสือ	-	-	2	1	3
บทหนึ่งหรือเนื้อหาส่วนหนึ่งในหนังสือ	-	1	5	2	8
บทความในหนังสือ	-	6*	1	-	7
วิทยานิพนธ์	-	-	2	6	8
บทความวารสาร	7	3	10	34	54
รวมจำนวน	7	10	20	43	80

* เป็นบทความจากหนังสือเล่มเดียวกันทั้งหมด

ภาพที่ 1 แนวโน้มการตีพิมพ์หรือเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยระหว่างค.ศ. 1980 - 2018

จากตารางที่ 2 และภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าเอกสารเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีนมีแนวโน้มด้านจำนวนที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเภทบทความวารสารและวิทยานิพนธ์ ช่วงเวลาที่มีผลงานมากที่สุดคือ ตั้งแต่ ค.ศ. 2011 - 2018 และปีที่มีผลงานมากที่สุดคือ ค.ศ. 2017 (10 รายการ) ทั้งนี้ในช่วงทศวรรษ 1980 - 1990 บทความวารสารที่ตีพิมพ์เกือบทั้งหมดไม่ได้เป็นการศึกษานิทานพื้นบ้านไทยโดยตรง แต่เป็นการศึกษาแบบเรื่องนิทานเจ้าหญิงนงกุงหรือสาวพรหมจรรย์ห่านฟ้า ซึ่งนำนิทานของไทยมาเปรียบเทียบกับตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 2000 เป็นต้นมา จึงเริ่มมีหนังสือเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยโดยเฉพาะคืองานแปลนิทานพื้นบ้านไทย และตั้งแต่ ค.ศ. 2005 เป็นต้นมา เริ่มมีบทความที่วิเคราะห์ลักษณะของนิทานพื้นบ้านไทย โดยตั้งแต่ ค.ศ. 2011 จนถึง ค.ศ. 2018 มีบทความวารสารที่ตีพิมพ์ถึง 34 รายการ คิดเป็น 62.96% ของบทความวารสารทั้งหมด ในส่วนของวิทยานิพนธ์ พบว่างานที่ศึกษาเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยเพิ่งเริ่มปรากฏใน ค.ศ. 2009 และปีที่มีจำนวนวิทยานิพนธ์มากที่สุดคือ ค.ศ. 2013 (3 รายการ) รองลงมาคือ ค.ศ. 2017 (2 รายการ) ส่วนใหญ่เป็นของนักศึกษาในสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออกและแอฟริกา

ตารางที่ 3 จำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารจำแนกตามสถาบันของผู้เขียน

ภาค	เมือง มณฑลหรือ เขตปกครองตนเอง	สถาบัน	คณะ	จำนวน วิทยานิพนธ์	จำนวน บทความ วารสาร
ภาคเหนือ 华北	ปักกิ่ง	Peking University 北京大学	ภาษาต่างประเทศ 外国语学院		3

ตารางที่ 3 จำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารจำแนกตามสถาบันของผู้เขียน (ต่อ)

ภาค	เมือง มณฑลหรือ เขตปกครองตนเอง	สถาบัน	คณะ	จำนวน วิทยานิพนธ์	จำนวน บทความ วารสาร
ภาคตะวันออก 华东	เซี่ยงไฮ้	East China Normal University 华东师范大学	การสอนภาษาจีนใน ฐานะภาษาต่างประเทศ 对外汉语学院	1	
		Shanghai Jiaotong University 上海交通大学	สื่อสารมวลชน และการออกแบบ 媒体与设计学院		1
	มณฑลซานตง	Shandong University 山东大学	สถาบันวิจัยขั้นสูงขงจื้อ 儒学高等研究院	1	
	มณฑลเจ้อเจียง	Zhejiang University 浙江大学	การสอนภาษาจีนใน ฐานะภาษาต่างประเทศ 国际教育学院	1	
ภาคกลาง 华中	มณฑลหูหนาน	Xiangtan University 湘潭大学	ศิลปศาสตร์ และสื่อสารมวลชน 文学与新闻学院		1
ภาคใต้ 华南	มณฑลกว่างตุง	Guangdong University of Foreign Studies 广东外语外贸语大 学	ภาษาและ วัฒนธรรมตะวันออก 东方语言文化学院		1
		เขตปกครองตนเอง กว่างสีจ้วง	Guangxi University for Nationalities 广西 民族大学	ภาษาต่างประเทศ 外国语学院 ศิลปศาสตร์ 文学院	1
		Guangxi University 广西大学	ภาษาต่างประเทศ 外国语学院		1
		Baise University 百色学院			1

ตารางที่ 3 จำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารจำแนกตามสถาบันของผู้เขียน (ต่อ)

ภาค	เมือง มณฑลหรือ เขตปกครองตนเอง	สถาบัน	คณะ	จำนวน วิทยานิพนธ์	จำนวน บทความ วารสาร
ภาคตะวันตก เฉิงไต 西南	มณฑลเสฉวน	Sichuan International Studies University Chengdu Institute 四川外国语大学成 都学院			1
ภาคตะวันตก เฉิงไต 西南	มณฑลยูนนาน	Yunnan Minzu University 云南民族大学	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 东南亚学院	4	10
			วัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย 民族文化学院		5
			ศิลปศาสตร์ และสื่อสารมวลชน 文学与新闻传播学院		1
					2
			Yunnan Agricultural University 云南农业大学		
			Institute of Southeast Asia, Yunnan Academy of Social Sciences 云南省社会科学院 东南亚研究所		1
			Yunnan Normal University 云南师 范大学	ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 文理学院	
City College, Kunming University of Science and technology 昆明 理工大学城市学院			1		

ตารางที่ 3 จำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารจำแนกตามสถาบันของผู้เขียน (ต่อ)

ภาค	เมือง มณฑลหรือ เขตปกครองตนเอง	สถาบัน	คณะ	จำนวน วิทยานิพนธ์	จำนวน บทความ วารสาร
		Yuxi Normal University 玉溪师 范学院	ภาษาต่างประเทศ 外国语学院		1
		Yunnan College of Tourism Vocation 云南旅游职业学院			1
		Wenshan Teacher's College 文山学院			1
		Institute of Ethnic Literature, Chinese Academy of Social Sciences 中国社会科学院民 族文学研究所	แผนกวิจัยวรรณคดีของ ชนกลุ่มน้อยในภาคใต้ 南方民族文学研究室*		8
รวมจำนวน				8	42**

* เป็นหน่วยงานที่ศึกษาวิจัยวรรณคดีของชนกลุ่มน้อยในภาคใต้ของจีนจำนวนทั้งหมด 31 คนเผ่า ซึ่งกระจายอยู่ในมณฑลยูนนาน กุ้ยโจว กวางตุ้ง และเขตปกครองตนเองกวางสี

** บทความจากทศวรรษ 1980-1990 ส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับสถาบันของผู้เขียน จึงไม่สามารถจำแนกผลงานตามสถาบันได้ครบ
ทั้ง 54 บทความ

จากตารางที่ 3 หากพิจารณาจากสถาบันของผู้เขียนวิทยานิพนธ์และบทความวารสาร พบว่าสถาบันที่ผลิตงานเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยมากที่สุดคือ Yunnan Minzu University โดยมีทั้งวิทยานิพนธ์และบทความวารสารจำนวนทั้งหมด 20 รายการ คิดเป็น 32.26% ของจำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารทั้งหมด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยดังกล่าวมีคณะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเปิดสอนสาขาวิชาภาษาไทยในระดับปริญญาโท จึงมีนักศึกษาที่เลือกทำวิทยานิพนธ์และเขียนบทความเกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านไทย และมหาวิทยาลัยดังกล่าวยังมีนักวิชาการสำคัญคือ Dao Chenghua เป็นอาจารย์และนักวิจัยชาวไทยจากคณะวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีผลงานทั้งหนังสือ งานแปลและบทความวิชาการเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทย ลำดับต่อมาคือแผนกวิจัยวรรณคดีของชนกลุ่มน้อยในภาคใต้ ศูนย์วิจัยวรรณคดีชนกลุ่มน้อยของสถาบันสังคมศาสตร์แห่งชาติจีน (Institute of Ethnic Literature, Chinese Academy of Social Sciences) มีบทความจำนวนทั้งหมด 8 รายการ คิดเป็น 12.90% ของจำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารทั้งหมด เป็นผลงานของนักวิจัย Qu Yongxian และ Li Siying ซึ่งใช้วิธีการทางคติชนวิทยา โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลคติชนจากชาวไทยกลุ่มต่าง ๆ ในส่วนของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Peking University) มีนักวิชาการด้านภาษาไทยที่สำคัญคือ Pei Xiaorui และ Jin Yong จากสาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะ Jin Yong มีผลงาน

ทั้งหนังสือวรรณคดีพื้นบ้านไทยและบทความวิชาการ รวมทั้งการแปลงานวิจัยของศิราพร ณ ถลางเป็นภาษาจีน หากพิจารณาตามภาคหรือเขตพื้นที่ในจีนแล้ว พบว่ามหาวิทยาลัยและสถาบันที่มีผลงานส่วนใหญ่อยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน โดยมณฑลและเขตปกครองตนเองในภาคใต้และภาคตะวันตกเฉียงใต้มีจำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารรวมทั้งหมด 42 รายการ คิดเป็น 67.74% ของจำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารทั้งหมด มณฑลที่มีจำนวนสถาบันมากที่สุดคือมณฑลยูนนาน จำนวน 8 สถาบัน มีผลงานทั้งหมด 28 รายการ คิดเป็น 45.16% ของจำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารทั้งหมด ซึ่งคาดว่าเป็นเพราะพื้นที่บริเวณนี้มีความใกล้ชิดกับเขตปกครองชนชาติไทสิบสองปันนาและใต้คง ทำให้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับวรรณคดีพื้นบ้านไทยจำนวนมาก รองลงมาคือเขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง จำนวน 3 สถาบัน มีผลงานทั้งหมด 4 รายการ คิดเป็น 6.45% ของจำนวนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารทั้งหมด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์และบทความวารสารจำนวนหนึ่งเป็นคนไทย ซึ่งในผลงานจะระบุทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาจีน หรือมีข้อความวงเล็บหน้าชื่อภาษาจีนว่าเป็นชาวไทย หากไม่นับบทความที่แปลงานของศิราพร ณ ถลางเป็นภาษาจีน พบว่างานที่เขียนโดยชาวไทยมีจำนวนเพียง 4 รายการ สะท้อนว่าผลงานส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิจัยของชาวจีน

ผลการวิจัยสะท้อนว่าในภาพรวมการศึกษานิทานพื้นบ้านไทยของจีนอยู่ในช่วงเริ่มต้นพัฒนา โดยพบว่าการวิจัยในลักษณะต่อเนื่องยังมีจำนวนน้อย บทความวิชาการบางส่วนยังมีปัญหาด้านคุณภาพ เช่น การเลือกศึกษาหัวข้อที่ซ้ำซ้อนกัน การวิเคราะห์จากแง่มุมเดิม ๆ ไม่นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ ขาดการอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยของไทย และพบว่านิทานที่วิเคราะห์ส่วนใหญ่จะนำมาจากหนังสือรวมนิทานทั้งภาษาไทยและภาษาจีน มีส่วนน้อยที่ใช้วิธีการสำรวจเก็บข้อมูลนิทานที่เป็นสำนวนบอกเล่า นอกจากนั้นยังพบปัญหาในหนังสือประเภทงานแปลนิทาน ดังที่ Jin (2011: 215-216) ได้ตั้งข้อสังเกตคือ การแปลชื่อเฉพาะไม่มีภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษกำกับ และไม่ระบุแหล่งที่มาของนิทาน เป็นอุปสรรคสำหรับผู้อ่านทั้งชาวจีนและไทยในการทำความเข้าใจว่านิทานที่แปลแต่ละเรื่องคือนิทานไทยเรื่องใด รวมทั้งยังพบว่าไม่มีการแบ่งหมวดหมู่หรือประเภทของนิทานอย่างชัดเจน

สำหรับทิศทางในอนาคต คาดว่าการศึกษานิทานพื้นบ้านไทยและวรรณคดีพื้นบ้านไทยประเภทอื่น ๆ จะได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งจากนักวิชาการที่มีการศึกษาวิจัยอยู่แล้ว และจากนักศึกษาจีนที่ศึกษาด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยในระดับปริญญาโท ซึ่งจะทำให้มีผลงานวิชาการทั้งวิทยานิพนธ์ และบทความเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในด้านของเนื้อหา นั้น คาดการณ์ว่าการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนิทานของชาวไทยกลุ่มต่าง ๆ และนิทานของชาวไทยกับชาวจ้วง รวมถึงการศึกษาวิเคราะห์นิทานในเชิงวัฒนธรรม จะยังเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจต่อไป

อย่างไรก็ดี การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดคือ การค้นคว้าเอกสารอาจไม่ครบถ้วน เนื่องจากประเทศจีนมีประวัติความเป็นมาด้านการศึกษานิทานพื้นบ้านและวรรณคดีพื้นบ้านที่ยาวนาน มีผลงานทั้งการศึกษาเชิงทฤษฎีและงานรวบรวมวรรณคดีพื้นบ้านจำนวนมาก โดยเฉพาะองค์ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านของชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวไท ชาวจ้วง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวรรณคดีพื้นบ้านไทย ในขอบเขตของงานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลจำนวนน้อย เฉพาะในส่วนที่มีการเปรียบเทียบกับนิทานไทยเท่านั้น จึงควรต้องมีการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีพื้นบ้านของจีนอย่างละเอียดต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านนิทานพื้นบ้านไทยในประเทศจีน ทำให้ได้แนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นและวิธีศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเปรียบเทียบนิทานของไทยกับจีน (ฮั่น) ซึ่งที่ผ่านมายังมีการศึกษาน้อยมาก โดยอาจศึกษาเปรียบเทียบตามหมวดหมู่หรือประเภทของนิทาน เช่น ตำนานปรัมปรา นิทานสัตว์ นิทานตลก นิทานเรื่องผี นิทานวีรบุรุษ นิทานอธิบายเหตุ นิทานเข้าแบบ นิทานลูกโซ่ เป็นต้น

2. การศึกษาเปรียบเทียบนิทานของชาวไทยกับชาวจีน นอกจากตำนานปรัมปรา เช่น ตำนานสร้างโลก ตำนานข้าว และตำนานสงกรานต์ ซึ่งมีผลการศึกษาทั้งของไทยและจีนในระดับหนึ่งแล้ว พบว่าการศึกษานิทานประเภทอื่นยังมีค่อนข้างน้อย แนวทางต่อไปอาจศึกษาตามประเภทของนิทาน เช่น นิทานชาดก นิทานตลก นิทานสัตว์ หรือศึกษาแบบเรื่องนิทานหรืออนุภาคในนิทานที่มีร่วมกันของชาวไทยและชาวจีน นอกจากนี้ควรจะมีการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลคติชนอย่างรอบด้าน ทั้งนิทาน เพลงพื้นบ้าน ปริศนาคำนาย สำนวนภาษิต ความเชื่อ การละเล่น ประเพณี พิธีกรรม ของแต่ละกลุ่มชนต่อไป

3. การศึกษาเปรียบเทียบนิทานของชาวไทย-จ้วง กับนิทานของชนกลุ่มน้อยอื่นในประเทศจีนที่ใช้ภาษาตระกูลไท เช่น ชาวบู้อี (布依族) ชาวดั่ง (侗族) ชาวลู่ยี่ (水族) ซึ่งอาจจะทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชนได้

4. การศึกษาเปรียบเทียบนิทานของชนกลุ่มน้อยในไทยและจีน เช่น ชาวละว้า ลาหู่ เย้า ม้ง ซึ่งมีตำนานปรัมปราร่วมกัน เช่น ตำนานกำเนิดมนุษย์จากน้ำเต้า (葫芦生人传说) ตำนานผานฮู่หรือบรรพบุรุษเผ่าพันธุ์ซึ่งเป็นสุนัข (盘瓠传说)

5. การเปลี่ยนนิทานพื้นบ้านไทยเป็นภาษาจีน จากปัญหาจากงานแปลที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่าควรแก้ไขโดยมีภาษาไทยกำกับทั้งในส่วนชื่อของนิทาน ตัวละคร และสถานที่ รวมทั้งระบุแหล่งที่มาของนิทานว่าได้มาจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล หรือแปลมาจากหนังสือภาษาไทยเล่มใด นอกจากนี้ยังควรจัดหมวดหมู่นิทานให้ชัดเจน เช่น แบ่งตามประเภทของนิทาน หรือแบ่งตามภาคหรือจังหวัดในประเทศไทย

6. การเปลี่ยนนิทานพื้นบ้านจีนเป็นภาษาไทย ทั้งนิทานของชาวจีนฮั่น และของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ และการแปลงานวิชาการด้านนิทานพื้นบ้านของจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้แก่การศึกษานิทานพื้นบ้านของไทยต่อไป

References

- Bai, Q. (2014). Qianxi Taiguo minjian yleihun gushi de wenhua diyun (浅析泰国民间异类婚故事的文化底蕴). **Xiaofei daokan (消费导刊)**, 11: 200.
- Bai, Q. & Wu, X. (2014). Qianxi Taiguo minjian yleihun gushi de cunzai yiyi (浅析泰国民间异类婚故事的存在意义). **Xiaofei daokan (消费导刊)**, 12: 192.
- Baizi. (1981). Cong Yindu de Luomoyanna dao Taiguo de Lamajian he Daizu de Langgaxihe (从印度的《罗摩衍那》到泰国的《拉玛坚》和傣族的《拉戛西贺》). **Waiguo wenxue yanjiu (外国文学研究)**, 4: 41-45.
- Chen, G. et al. (2006). **Dongfang minjian wenxue gailun, vol.3 (东方民间文学概论第三卷)**. Beijing: Kunlun chubanshe.
- Chen, J. (1994). Lun Zhongguo tian'e xiannü xing gushi de leixing (论中国天鹅仙女型故事的类型). **Minzu wenxue yanjiu (民族文学研究)**, 2: 62-68.
- Chen, Q. (2014). Taiguo minjian gushi Shiwai taoyuan tanxi (泰国民间故事《世外桃源》探析). **Qingnian wenxuejia (青年文学家)**, (24): 73-75.
- Chen, Z. (2016). Zhongguo yu Taiguo maogou jieyuan xing gushi de bijiao yanjiu (中国与泰国猫狗结怨型故事的比较研究). **Wenyi shenghuo (文艺生活)**, 4: 9-10.
- Dao, C. (2005). Dai Tai minzu chuanshi shenhua zhong de yuanshi guannian (傣泰民族创世神话中的原始观念). **Minzu wenxue yanjiu (民族文学研究)**, 3: 80-86.
- Dao, C. (2007). Fojiao dui Dai Tai minzu minjian gushi de yingxiang (佛教对傣泰民族民间故事的影响). **Zhongyang minzu daxue xuebao: zhexue shehui kexue ban (中央民族大学学报: 哲学社会科学版)**, 2: 113-118.
- Dao, C. (2007a). **Taiguo minjian gushi xuanze (泰国民间故事选择)**. Beijing: Minzu chubanshe.
- Dao, C. (2007b). Taiguo minjian gushi yu minsu de hushen xiangcheng guanxi (泰国民间故事与民俗的互渗相成关系). **Yunnan minzu daxue xuebao: zhexue shehui kexue ban (云南民族大学学报: 哲学社会科学版)**, 5: 132-137.
- Dao, C. (2007c). Taiguo minjian wenyixue de xin chengguo - Siraporn Na Thalung minjian wenyi gongneng lilun yanjiu (泰国民间文艺学的新成果 - Siraporn Na Thalung 民间文艺功能理论研究). **Minzu wenxue yanjiu (民族文学研究)**, (2): 166-170.
- Dao, C. (2011). Dai Tai Zhuang chuanshi shenhua hexin guannian de bijiao yanjiu (傣泰壮创世神话核心观念的比较研究). **Zhongyang minzu daxue xuebao: zhexue shehui kexue ban (中央民族大学学报: 哲学社会科学版)**, 5: 64-69.
- Dao, Y. (2010). **Dai, Tai, Shan huiguniang xing gushi bijiao yanjiu (傣、泰、掸灰姑娘型故事比较研究)** Master's dissertation, Yunnan Minzu University, Kunming, China.

- Dongfangjixiao. (1989). Zhaoshutun Langtuihan yuanyuan xinzheng (《召树屯》《朗退罕》渊源新证). **Yunnan shehui kexue** (云南社会科学), 1: 111-114.
- Fu, G. (1997). Luomoyanna zai Taibei he Yunnan (《罗摩衍那》在泰北和云南). **Minzu wenhua yu yanjiu** (民族文化与amp;研究), 2: 39-45.
- _____. (1999). **Yunnan minzu wenxue yu dongnanya** (云南民族文学与amp;东南亚). Kunming: Yunnan daxue chubanshe.
- Fu, Y. (2017). Lun zongjiao shenhua shi Taiguo minjian wenxue buke huoque de chengfen (论宗教神话是泰国民间文学不可或缺的部分). **Wenxue jiaoyu** (文学教育), 12: 40-41.
- Gao, X. & Xiao, G. (2016). Taiguo minjian gushi malian guniang gushi leixing fenxi (泰国民间故事马脸姑娘故事类型分析). **Xiaopin wenxuan kan-xia** (小品文选刊-下), (7): 267.
- He, L. (2017). Zhuang Tai shikelang minjian gushi bijiao tanxi (壮泰屎壳郎民间故事比较探析). **Qingnian wenxuejia** (青年文学家), (18): 72-73.
- He, X. (2015). Qianxi minjian wenyi gongneng zai Taiguo minjian gushi zhong de tixian – yi Taiguo minjian gushi Choulou de guowang wei li (浅析民间文艺功能在泰国民间故事中的体现 - 以泰国民间故事《丑陋的国王》为例). **Xiaopin wenxuan kan-xia** (小品文选刊-下), 12: 37-38.
- Jiang, M. & Chen, L. (2016). Taiguo minjian gushi Kuangtongkang cun wenxue leixing fenxi (泰国民间故事《况托康村》文学类型分析). **Xiaopin wenxuan kan-xia** (小品文选刊-下), (8): 38.
- Jin, Y. (2011). **Taiguo minjian wenxue** (泰国民间文学). Yinchuan: Ningxia renmin jiaoyu chubanshe.
- _____. (2014). Lun Wujuanshu zai Taiguo de chuanbo ji tedian (论《五卷书》在泰国的传播及特点). **Nei menggu shifan daxue xuebao: zhexue shehui kexue ban** (内蒙古师范大学学报: 哲学社会科学版), 43(4): 86-90.
- Joomwong, P. (2012). **Zhongguo long yu Taiguo long de bijiao yanjiu** (中国龙与泰国龙的比较研究). Master's dissertation, Zhejiang University, Hangzhou, China.
- Ketpratum, Wichan. (2007). **Folktales** (นิทานพื้นบ้าน). Bangkok: Porsor patana.
- Li, D. (2006). Taiguo chuanshuo yu Zheng He shenhua – jian bo J.Wade fouding Zheng He de yi tiao lunju (泰国传说与郑和神话 - 兼驳J.WADE否定郑和的一条论据). **Dongnanya yanjiu** (东南亚研究), 4: 85-88.
- Li, F. (2017). **Taiguo huiguniang xing gushi xushi jiegou eryuan duili yanjiu** (泰国灰姑娘型故事叙事结构二元对立研究). Master's dissertation. Yunnan Minzu University, Kunming, China.
- Li, H. (2013). **Zou shang Taiguo fotan de Zhongguo lishi renwu – Xuanzang, Dafeng Zushi, Zheng He zai Taiguo xinxiang yanbian luelun** (走上泰国佛坛的中国历史人物 - 玄奘、大峰祖师、郑和在泰形象演变略论). Master's dissertation. Shandong University, Jinan, China.
- Li, J. [Jiajun]. (1985). Kongque gongzhu xing minjian gushi de qi yuan he fazhan (孔雀公主型民间故事的起源和发展). **Sixiang zhanxian** (思想战线), 2: 43-50.

- Li, J. [Jun]. (2015). Taiguo jiajia wengweng gushi muti yanjiu (泰国加加翁翁故事母题研究). **Qingchun suiyue (青春岁月)**, (20): 6-7.
- Li, J. [Jun]. & Gao, X. (2016). Taiguo minjian gushi yinshi yuanyuan bianxi (泰国民间故事隐士渊源辨析). **Xiaopin wenxuan kan-xia (小品文选刊-下)**, (8): 128.
- Li, J. [Jun]. (2017). **Taiguo Xiangfanü gushi yanjiu (泰国《香发女》故事研究)**. Master's dissertation, Yunnan Minzu University, Kunming, China.
- Li, S. (2013). Manggeijie shenhua de liuchuan jiqi rentong gongneng – jiyu Taiguo, Laowo, Yuenan de yanjiu (芒飞节神话的流传及其认同功能 - 基于泰国、老挝、越南的研究). **Chuangxin (创新)**, 7(3): 99-104; 128.
- Li, S. (2015). Tongtaiyu minzu qiyu yishi de koutou xushi yinyu – yi Zhuangzu shishi Bupa yu Taiguo shenhua Qingwashen de gushi de bijiao wei li (侗台语民族祈雨仪式的口头叙事隐喻 - 以壮族史诗《布伯》与泰国神话《青蛙神的故事》的比较为例). **Qiannan minzu shifan xueyuan xuebao (黔南民族师范学院学报)**, 35(1): 34-39.
- Li, S. (2017). Shenhua xushu de quyu ronghe yu duoyuan baorong – yi Taiguo Taiyu zuqun zuyuan shenhua wei li (神话叙述的区域融合与多元包容 - 以泰国台语族群族源神话为例). **Pingdingshan xueyuan xuebao (平顶山学院学报)**, 32(1): 11-15.
- Li, S. (2017a). Zhuxun na hui fei de daogu – Taiguo Tongtaiyu zuqun guzhong shenhua souji jilüe (追寻那会飞的稻谷 - 泰国侗台语族群谷种神话搜集纪略). **Minzu yishu (民族艺术)**, (1): 158-162.
- Li, Y. [Yuan]. (1984). Daizu shishi Zhaoshutun gushi yuanxing chutan (傣族史诗《召树屯》故事原型初探). **Minzu wenxue yanjiu (民族文学研究)**, (2): 82-87.
- Liang, L. & Li, M. (Eds.). (2017). **Shijie si da wenhua yu dongnanya wenxue (世界四大文化与东南亚文学)**. Guangzhou: Shijie tushu chuban Guangdong youxian gongsi.
- Liang, S. (2016). Cong nüxing zhuyi jiaodu bijiao Zhaoshutun yu Pasutun (从女性主义角度比较《召树屯》和《帕素吞》). **Bianjiang jingji yu wenhua (边疆经济与文化)**, (5): 97-98.
- Liu, J. & Lu, Z. (2014). Taiguo minjian gushi de bianqian yu baohu (泰国民间故事的变迁与保护). **Hunan dazhong chuanmei zhiye jishu xueyuan xuebao (湖南大众传媒职业技术学院学报)**, (6): 78-81.
- Liu, S. (1990). Zongheng jiaocuo de wenhua jiaoliu wangluo zhong de Zhaoshutun (纵横交错的文化交流网络中的《召树屯》), **Minzu wenxue yanjiu (民族文学研究)**, (1): 44-51.
- Mullikamas, Kularb. (1973). **Folklore (คติชาวบ้าน)**. Bangkok: Local printing house, Department of Provincial Administration.
- Na Thalang, Siraporn. (2002). **Tai Peoples in Folktales: Perspectives from Folklore and Folk Literature (ชนชาติไทยในนิทาน: แลลอดแว่นคติชนและวรรณคดีพื้นบ้าน)**. Bangkok: Matichon.
- _____. (2009). **Theory of Folklore: Methodologies in Analyzing Myths and Folktales (ทฤษฎีคติชนวิทยา: วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้าน)**. Bangkok: Chulalongkorn

University Press.

- Na Thalang, Siraporn. (2018). Dai Tai zuqun xinyang zhong de daomi shenhua (傣泰族群信仰中的稻米神话). (Y.Jin, Trans). **Changjiang daxue xuebao: sheke ban** (长江大学学报: 社科版), 41(2): 1-10; 16.
- Nimmanhemim, Prakong. (2000). **Studies on Folktales** (นิทานพื้นบ้านศึกษา). Bangkok: Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Ou, M. (2009). **Zhuang Tai huiguniang xing gushi de bijiao yanjiu** (壮泰灰姑娘型故事的比较研究). Master's dissertation, Guangxi University for Nationalities, Nanning, China.
- Pei, X. (2001). **Taiguo minjian gushi** (泰国民间故事). Shenyang: Liaoning shaonian ertong chubanshe.
- _____. (2003). Yindu wenhua dui Taiguo minjian wenxue de yingxiang (印度文化对泰国民间文学的影响). In **Dongfang minjian wenxue bijiao yanjiu** (东方民间文学比较研究), edited by Zhang Yu'an and Chen Ganglong, pp.474-484. Beijing: Beijing daxue chubanshe.
- Peng, L. & Wu, S. (2016). Taiguo shenhua yu Yindu shenhua zhong shenzhi xingxiang de duibi yanjiu - yi Miekala he Nanmashun wei li (泰国神话与印度神话中神祇形象的对比研究 - 以《咩卡拉和腓玛舜》为例), **Renjia** (人间), 27: 256-258.
- Praiwan, Raerai. (2008). **Folk Literature** (วรรณกรรมท้องถิ่น). Bangkok: Dhonburi Rajabhat University.
- Praphruetmon, C. (2017). Cong Guiqi de zhangfu kan Taiguo fojiao yu minjian xinyang de guanxi (从《鬼妻的丈夫》看泰国佛教与民间信仰的关系). **Anhui wenxue-xiabanyue** (安徽文学-下半月), 4: 43-45.
- Punnotok, Thawuch. (1982). **Folk Literature** (วรรณกรรมท้องถิ่น). Bangkok: Odeon store.
- Qi, L. (2006). Zhongguo minjian gushi qi yuan yanjiu fansi - yi tian'e chunü xing gushi wei ge'an (中国民间故事起源研究反思 - 以天鹅处女型故事为个案). **Minsu yanjiu** (民俗研究), 2: 138-145.
- Qi, S. (2013). **Taiguo minsu yu wenhua** (泰国民俗与文化). Beijing: Beijing daxue chubanshe.
- Qu, Y. (2013). Dai Tai minzu liang da wenhuaquan jiqi shishi chuantong (傣泰民族两大文化圈及其史诗传统). **Bijiao wenxue yu shijie wenxue** (比较文学与世界文学), (1): 109-118.
- _____. (2014). Dai Tai minzu de poshuijie qi yuan shenhua jiqi qiyu benyuan (傣泰民族的泼水节起源神话及其祈雨本源). **Minjian wenhua luntan** (民间文化论坛), (4): 29-35.
- _____. (2016). Dai Tai minzu de Busanggai yu Yasanggai chuanshi shenhua ji zuxian xinyang (傣泰民族的布桑该与雅桑该创世神话及祖先信仰). **Qiannan minzu shifan xueyuan xuebao** (黔南民族师范学院学报), 36(1): 20-27.
- _____. (2017). Jinsanjiao zhong de Dai Tai zuqun tianye kaocha zhaji. (金三角中的傣-泰族群田野考察札记). **Minzu yishu** (民族艺术), 5: 161-164; 168.
- Shi, M. (2013). **Taiguo Qingmai Taizu Jinhailuo yu Xishuangbanna Daizu Chanmianren gushi duibi yanjiu** (泰国清迈泰族《金海螺》与西双版纳傣族《蝉面人》故事对比研究). Master's dissertation, Yunnan Minzu University, Kunming, China.

- Srikakaew, P. (2013). **Zhong Tai liang guo daogu shenhua bijiao yanjiu** (中泰两国稻谷神话比较研究). Master's dissertation, East China Normal University, Shanghai, China.
- Tan, D. (2009). **Haiwai huaqiao huaren minjian wenxue** (海外华侨华人民间文学). Beijing: Zhongguo xiju chubanshe.
- Tan, S. (Ed.). (2003). **Zhuang Tai minzu chuantong wenhua bijiao yanjiu, vol. 5** (壮泰民族传统文化比较研究第五卷). Nanning: Guangxi renmin chubanshe.
- Thompson, S. (1946). **The Folktale**. New York: The Dryden Press.
- Wan, J. (2014). **Minjian wenxue yinlun** (民间文学引论). Beijing: Beijing daxue chubanshe.
- Wang, J. [Jing]. (2006). Tai Mian minzu minjian wenxue yu Daizu minjian wenxue tici leixing bijiao (泰缅民族民间文学与傣族民间文学题材类型比较). *Yunnan minzu daxue xuebao: zhexue shehui kexue ban* (云南民族大学学报: 哲学社会科学版), 5: 218-223.
- Wang, J. [Juan]. (2007). **Minsuxue gailun** (民俗学概论). Beijing: Beijing daxue chubanshe.
- Wang, Q. (2004). Tian'e chunü xing gushi yuanyuan zaitan - jiantan Zhaoshutun de qingjie lai yuan jiqi liubo qudao (天鵝处女型故事渊源再探 - 兼谈《召树屯》的情节来源及其流播渠道). **Minzu wenxue yanjiu** (民族文学研究), 1: 53-59.
- Wang, S. (1982). Daizu changshi Zhaoshutun zongheng tan (傣族长诗《召树屯》纵横谈). **Sixiang zhanxian** (思想战线), 4: 61-67.
- Wang, W. (2014). Taiguo minjian gushi zhong de jiazhi guan (泰国民间故事中的价值观). **Qingnian yu shehui** (青年与社会), 3: 333-334.
- Wu, S. & Zhao, Y. (2012). Fojiao yu minjian xinyang de xiangyu - Taiguo Guiqi yu Zhongguo Baishezhuang de bijiao fenxi (佛教与民间信仰的相遇 - 泰国《鬼妻》与中国《白蛇传》的比较分析). **Dongnanya yanjiu** (东南亚研究), 1: 97-101.
- Xie, J. (2015). Cong Zhuang Tai minzu chuanshi lei minjian gushi kan Zhuang Tai minzu wenhua de yitong (从壮泰民族创世类民间故事看壮泰民族文化的异同). **Beifang wenxue-zhong** (北方文学-中), 5: 104-105.
- Xie, Y. (1982). Zhaoshutun yuanyuan kao (《召树屯》渊源考). **Yunnan shehui kexue** (云南社会科学), 2: 87-92.
- Xie, Y. (2009). Taiguo guji youguan Yunnan Erhai Lancangjiang ji Heman de chuanshuo (泰国古籍有关云南洱海、澜沧江及河蛮的传说). **Dongnanya nanya yanjiu** (东南亚南亚研究), 1: 62-66.
- Yang, S. (2017). Shixi Paluo gushi zhong de lixiang xing tezheng (试析《帕罗故事》中的理想型特征). **Sudu-xiaoxun** (速读-下旬), (11): 288.
- Zhang, L. (2015). Taiguo guowang gushi yanjiu - yi Choulou de guowang wei li (泰国国王故事研究 - 以《丑陋的国王》为例). **Jinri Hubei-zhongxunkan** (今日湖北-中旬刊), 10: 156-157.
- Zhang, X. (2010). **Dongnanya de Zhongguo xingxiang** (东南亚的中国形象). Beijing: Renmin chubanshe.

- Zhang, Y. [Yanjiao]. (2015). Taiguo dongbeibu qiyu yishi zhong de minjian xinyang - yi Taiguo minjian gushi Qingwashen de gushi wei li (泰国东北部祈雨仪式中的民间信仰 - 以泰国民间故事《青蛙神的故事》为例). **Renjian (人间)**, 27: 31-32.
- Zhang, Y. [Yu'an]. (1994). Dongnanya shenhua de fenlei jiqi tedian (东南亚神话的分类及其特点). **Dongnanya zongheng (东南亚纵横)**, 2: 12-16.
- Zhang, Y. [Yu'an]. (Ed.). (1999). **Dongfang shenhua chuanshuo, vol.6 (东方神话传说第六卷)**. Beijing: Beijing daxue chubanshe.
- Zhang, Y. [Yu'an]. & Chen, G. (2003). **Dongfang minjian wenxue bijiao yanjiu (东方民间文学比较研究)**. Beijing: Beijing daxue chubanshe.
- Zhang, Y. [Yu'an]. & Pei, X. (2005). **Yindu de Luomo gushi yu dongnanya wenxue (印度的罗摩故事与东南亚文学)**. Beijing: Kunlun chubanshe.
- Zhao, L. (1993). Fojiao wenhua zhong wenxue de huigui - lun wo guo Daizu ji Tai, Mian zhu guo
- Zheng, Q. (2018). Cong Taiguo Kanka da zhan Tianshen gushi kan Tianshen xinyang jiqi bianqian (从泰国堪伽大战恬神故事看恬神信仰及其变迁). **Yuxi shifan xueyuan xuebao (玉溪师范学院学报)**, 34(7): 13-18.
- Zheng, X. (2001). Fojiao gushi yu Daizu Zhaoshutun gushi yuanyuan (佛教故事与傣族《召树屯》故事渊源). **Yunnan shehui kexue (云南社会科学)**, 2: 70-74.
- Zhu, Y. (2015). Taiguo minjian gushi malian guniang gushi leixing yanjiu (泰国民间故事马脸姑娘故事类型研究). **Beifang wenxue-zhong (北方文学-中)**, 1: 57.